

РІК LXXVII, Ч. 1

СІЧЕНЬ – 2020 – JANUARY

№ 1, VOL. LXXVII

НАШЕ ЖИТТЯ

OUR LIFE

ВИДАЄ СОЮЗ УКРАЇНОК АМЕРИКИ – PUBLISHED BY UNWLA, INC.

СОЮЗ УКРАЇНОК АМЕРИКИ

Неприбуткова організація

“НАШЕ ЖИТТЯ”

Рік заснування 1944

РІК LXXVII СІЧЕНЬ Ч. 1

Україномовний редактор – **Лариса Тополя**
Англомовний редактор – **Тамара Стадниченко**

Редакційна колеґія:

Маріянна Заяць (з уряду) – голова СУА
Уляна Зінич, Святослава Гой-Стром,
Софія Геврик, Петруся Савчак,
Ірена Грамяк, Лідія Слиж

ISSN 0740-0225

**UKRAINIAN NATIONAL
WOMEN'S LEAGUE OF AMERICA, INC.**

A Non-profit Organization

“OUR LIFE”

Published since 1944

VOL. LXXVII JANUARY № 1

Ukrainian-language-editor – **Larysa Topolya**
English-language editor – **Tamara S. Cornelison**

Contributing Editors:

Marianna Zajac – UNWLA President
Ulana Zynych, Sviatoslava Goy-Strom,
Sophia Hewryk, Petrusia Sawchak,
Irena Gramiak, Lida Slysh

“НАШЕ ЖИТТЯ” ВИХОДИТЬ РАЗ У МІСЯЦЬ (ОКРІМ СЕРПНЯ)

“OUR LIFE” IS PUBLISHED MONTHLY (EXCEPT AUGUST)

ЗМІСТ – CONTENTS

Лариса Тополя. Різдвяно-новорічна Магія Добра.....	1
Маріяння Заяць. Ділимося вістками і думками.....	2
Оголошення про XXXII Конвенцію СУА.....	3
Орися Сорока. Програма СУА «Духовне відродження України». Інтерв'ю з Валентиною Табакою.....	4
Наша обкладинка. Our Cover Artist.....	5
Листівки Української Повстанської Армії.....	6
Валентина Шемчук. Ірина Сенів. Та, хто життя віддає Україні.....	8
«Тобі ніхто нічого не винен...».....	9
Аліна Акуленко. Мій новорічний маніфест.....	10
Marianna Zajac. Sharing News and Views.....	11
Natalie Mason Gawdiak. Ukraine and Ireland: Some Random Observations on Cultural and Historic Parallels.....	12
Stories about History The Works of Marsha Forchuk Skrypuch.....	15
Natalie Kononenko: From DP to Award-Winning Professor.....	16
Богдан Лепкий. Різдво.....	17
Любов Дмитришин. Київські зустрічі.....	18
Олександра Юзенів. «Українські сільські голоси».....	20
Благодійність. Стипендійна акція.....	22
Тетяна МакКой. Ялинка в хаті.....	23
Діяльність округ і відділів СУА:	
Надія Семчук. День Союзянки в окрузі Нью Йорк.....	24
Лідія Слиж. Наші Союзянки.....	26
Тетяна Тимків. Сила Української Громади.....	27
Лариса Тополя. День «Української кухні» організував 64-й Відділ СУА.	28
Natalia Pawlenko. Vyshyvanka: Taking Our Treasures 'Out of the Closet'..	31
Irena Gramiak. Br. 88 Donates Must-Read Books to Library.....	32
In Memoriam.....	33
Благодійність.	33
Нашим дітям.....	34
Ihor Magun. How To Spice Up Your Life.....	36

На обкладинці: **Олена Кульчицька.** Мати Божа гуцульська, 1935 р.
Our cover: **Olena Kulchytska.** Hutsul Madonna, 1935.

- The Editorial Board does not always share the point of view of the author.
- In Ukrainian, the editors follow the orthography of the Holoskevych dictionary.
- No reprints or translations of *Our Life* materials are allowed without the editor's written permission.
- The author is responsible for the accuracy of the facts in the article.
- Unsolicited manuscripts will not be returned.
- The editor reserves the right to shorten submissions and make grammatical corrections.
- **PLEASE NOTIFY US OF ADDRESS CHANGES PROMPTLY** – there is no charge.
- There is no charge for **MEMORIAL NOTICES** and the photographs with them.
- Please note that the deadline for all **ARTICLE** submission is the **5th of each month**.
- Authors are requested to include a telephone number with manuscripts to allow us to acknowledge submissions and verify information

Periodicals Postage Paid at New York, NY
and at additional mailing offices.
(USPS 414-660)**POSTMASTER – send address changes to:**
“OUR LIFE”**203 Second Ave., New York, NY 10003**© Copyright 2020 Ukrainian National Women's
League of America, Inc.

Канцелярія СУА та адміністрація журналу “Наше життя”:

Tel.: (212) 533-4646

E-mail: office@unwla.org • E-mail: unwlaourlife@gmail.com

Адміністратор: **Оля Стасюк**Канцелярйні години: **вівторок, середа, четвер – 12 – 8**UNWLA / *Our Life*203 Second Avenue, 5th Floor
New York, NY 10003-5706Administrator: **Olha Stasiuk**Office hours: **T. W. Th. – 12 p.m. to 8 p.m.**

\$3 Один примірник / Single copy

\$45 Річна передплата в США (не член СУА) / Annual subscription in the USA for non-members

\$50 В країнах поза межами США / Annual subscription in countries other than USA

Членки СУА одержують “Наше життя” з оплатою
членської вкладки через відділ. **Передплатникам**
письмово нагадується про відновлення передплати.
Річна вкладка вільної членки СУА – \$50.**Our Life magazine is included** in UNWLA member
annual dues, payable through the member's branch.
Subscribers are sent renewal letters.
Annual dues for UNWLA member-at-large – \$50.

*Щедрик, Щедрик, щедрівонька,
щоб не боліла голівонька.
Щедрик, щедрик вашій хаті,
щоб усі були багаті.
Щедрик, щедрик, господарю,
у кишеню і кошару.
Щедрик, щедрик, господині,
щоб було добро у скрині.*

*Щедрик вашим діточкам,
щоб росли на славу вам.
За щедрівочку хорошу,
дайте мені купу грошей.
У торбинку щось смачне.
Хай Вас лихо обмине.*

(Соломія Українець)

Різдвяно-новорічна Магія Добра

Наближається час різдвяних вечорів і новорічної доброї казки. Ми будемо радіти й насолоджуватися чарівною магією дня Святого Миколая, Різдва, Нового року, Щедрого вечора, Василеного дня й Водохреща.

Щороку кожен з нас переймається тим, як здивувати своїх близьких у різдвяні дні. Хтось підшукує для цього омріяні подарунки, хтось готує багатий святковий стіл і дивовижне вбрання, а хтось дбає про незабутню душевну атмосферу свята.

Але найперше у цей світлий час ми розкриваємо свої серця для радості, очікуємо на диво. Кожен — дорослий і малий, сподівається на здійснення мрії і вірить у казку. Бо хіба можна не вірити, якщо у ці дні спадає на нас радість Божої Любові, Віри та Надії, що своїм світлом осяває наші душі!? І те світло пробуджує в нас бажання поділитися з іншими бодай крихіткою своїх скарбів — як душевних, так і матеріальних. Ми з любов'ю допомагаємо тим, кому менше поталанило. Наші серця пом'якшуються, коли підтримуємо нужденного. Бо Дух Різдва потужно висвічує найдивовижніші грані наших сердець, і ми починаємо чутливіше дивитися на світ та більше цікавитися людьми, а не речами. І робимо подарунки, які мають не тільки матеріальну, але й духовну, вічну цінність — такі, що не псуються, не зникнуть, не забуваються з часом... І прикрашаємо світ добром, коли ділимося один з одним розумінням і співчуттям, присвятою та дружбою, добротою та ніжністю.

А коли Різдвяна пора огорне нас усією своєю величчю, ми, як мудреці в давнину, побачимо яскраву та особливу зірку, що приведе нас у світ добра, радості та любові. І наше святкування буде відблиском безкорисливості. І ми щедро даруватимемо. Бо в цьому є суть благодійництва. Бо коли віддаємо, то робимо щасливими, найперше, себе. І «нехай кожен робить так, як постановив у серці, а не з примусу чи неохоче, оскільки Бог любить того, хто дає з радістю» (2 Коринтян 9:7).

Миру та злагоди бажаю Україні та всім українцям! Нехай щастя прийде в оселі всіх добрих людей!

Лариса Тополя, редактор.

З Новим Роком!

Вітаємо членство Союзу Українок Америки, наших читачів і добродіїв! Вітаємо всіх, хто святкуватиме з нами 95-ліття заснування СУА!

Головна Управа СУА

У 2020-му р. СУА, що з самого початку свого заснування рішуче заявив про себе, святкуватиме свою 95-ту річницю, все більше наближаючись до столітнього ювілею. Цього року ми збираємося на конвенції, XXXII Конвенції СУА, яка відбудеться у вересні, щоб оцінити наші досягнення та спланувати майбутню роботу.

СУА особлива й унікальна організація. Наші членкині різні: ми різнімося за віком, віросповіданням, політичними переконаннями, місцем народження; однак ми знаходимо спільну мову завдяки спільній меті. Кожна членкиня має можливість виразити свою індивідуальність і поділитися своїми талантами та ідеями. Разом ми утворюємо дивовижний калейдоскоп, який перетворюється на організацію з вагомою репутацією у наших спільнотах. Проекти та особливі події СУА активно підтримують і поважають на всій території США. Наш обов'язок, як провідників спільноти й активістів, полягає в тому, щоб організація не тільки існувала, але й процвітала. Ми можемо досягти цієї мети, поширюючи наші успішні та захопливі проекти через соціальні медіа (вебсторінка та сторінка на фейсбуці), а також використовуючи їх для залучення нових членкинь. Наші можливості безмежні, якщо ми віримо в місію СУА. Як написано на нашому сайті, ми є організація, в якій «багата історична традиція зустрічається з новими можливостями!» І, як зазначено у запрошенні на конвенцію, Конвенційний комітет і Управа СУА обрали таке гасло XXXII Конвенції: «Розправляймо ширше наші крила!»; у такий спосіб ми пропонуємо та заохочуємо наших членкинь знаходити нові шляхи для досягнення справжніх, позитивних і тривалих результатів. Я вважаю, що проєкт 2019-го р. «СУА підтримує духовне відродження України» чітко демонструє такий новий підхід.

Надія Нинка, заступниця голови СУА у справах зовнішніх зв'язків, написала у статті, опублікованій у газеті «The Ukrainian Weekly» у червні 2019-го: «Згідно з заявленими цінностями нашої організації, Союз Українок Америки (СУА) керується принципами християнської етики, релігійної терпимості, політичної нейтральності та загальної поваги до прав людини. Дотримуючись вищезазначених цінностей, СУА оголошує про свою нову програму. У рамках програми СУА надаватиме фінансову підтримку двом закладам освіти: Київській Трьохсвятительській духовній семінарії Української греко-католицької церкви та Волинській православної богословської академії».

Пані Нинка також зазначила: «Обидві церкви працюють через свої представництва над ствердженням християнських, моральних і сімейних цінностей, що особливо важливо під час війни та неспокою в Україні. Як зауважила голова СУА п. Маріянна Заяць, настав час, коли СУА має допомогти семінаристам Української греко-католицької та Української православної церков отримати освіту та поширювати мир і добру волю. Ми вважаємо, що допомога двом найбільшим церквам України, де навчаються майбутні священники та духовні лідери, які згодом працюватимуть у географічних регіонах України, охоплених війною, буде важливим кроком до зцілення нації». Наразі СУА надав фінансову підтримку семінаристам і забезпечив фінансування навчально-методичних матеріалів (напр., комп'ютери, підручники українською, тощо.)

В електронному листі до голови СУА ректор Волинської православної богословської академії Володимир Вакін зазначив, що завдяки нашій просвітницькій діяльності були встановлені зв'язки з Українським католицьким університетом (Львів) на чолі з ректором о. Богданом Прахом, а попереду чекають спільні проєкти. Ректор Вакін зауважив, що наш новий проєкт утворив «міст», що об'єднує українців різних конфесій! Яке задоволення бачити, що цей проєкт досягає своєї мети та об'єднує людей! Ми закликаємо наших членкинь і прихильників долучитися до фінансування та допомогти підтримати ці вищі навчальні заклади!

«Розправляймо ширше наші крила!»

ЗАНОТУЙТЕ ДАТУ

«РОЗПРАВЛЯЙМО ШИРШЕ НАШІ КРИЛА»

Конвенційний Комітет Союзу Українок Америки

запрошує на

XXXII Конвенцію СУА

яка відбудеться **18 – 20-го вересня 2020-го року**
за адресою:

Sheraton Valley Forge Hotel, King of Prussia, Pennsylvania

Святкування 95-річчя існування та провідництва

***** На детальнішу інформацію очікуйте у найближчі місяці *****

SAVE THE DATE

“SPREADING OUR WINGS”

Ukrainian National Women’s League of America

XXXII National Convention

to be held on **September 18 – 20, 2020**

at the

Sheraton Valley Forge Hotel, King of Prussia, Pennsylvania

Celebrating 95 years of Leadership

***** Details to follow in the coming months *****

Програма СУА «Духовне відродження України»

Українська Церква завжди була і є невід'ємною частиною життя українського народу. На жаль, московським кагебістам вдалося за довгі роки панування ворожої Російської Православної Церкви (РПЦ) в Україні задурманити голови українцям, парафіянам цієї церкви. Шлях становлення Православної Церкви України (ПЦУ), незалежної від Москви, не є легким. Але ми з радістю спостерігаємо за поступом недавно створеної церкви та її молодого настоятеля о. Єпіфанія. Співпраця Союзу Українок Америки з Православною та Греко-Католицькою церквами України відбувається в рамках нової програми СУА «Духовне відродження України». Валентина Табака, член екікутиви СУА, у вересні місяці минулого року відвідала Україну, де зустрілася з ієрархами Православної Церкви України.

Валентино, чому саме Вам випала ця місія підтримки контактів між СУА і ПЦУ?

Як парафіянка Православної Церкви в Кліфтоні, Н.Дж., я з власного досвіду знала, як багато робить УПЦ для допомоги на фронті, підтримки поранених воїнів, їхніх сімей; чимало священників стали капеланами і на лінії вогню проводять свою душпастирську роботу. Нині відбувається процес переходу вірян від РПЦ до ПЦУ, для новостворених парафій потрібні священники. Відтак церква має велике поле роботи. І ми, звичайно, хочемо підтримати нашу церкву.

Які конкретні справи вже зроблено?

Ректор ВПБА, доцент, кандидат богословських наук, докторант КПБА, прот. Володимир Вакін.

СУА має довгу історію підтримки майбутніх священників. Я сама родом з Волині, добре розумію ситуацію. Тому, коли до нас за допомогою звернулося керівництво Волинської Православної Богословської Академії (ВПБА), ми допомогли їм у придбанні комп'ютерної техніки, підручників, також передали гроші для стипендій семінаристам зі Сходу України (\$ 5,000). Це дуже важливо, що діють дві православні академії – у Києві та Луцьку, що і менші міста стають осередками активного духовного життя. Тим більше, що

Волинь має давні корені просвітництва, пов'язані з Острозькою академією (князь Василь Острозький), Волинською Духовною семінарією (владика Варлаам Шишацький).

Які враження від зустрічей на Волині?

Під час мого перебування в Луцьку я відвідала Волинську Академію. Надзвичайно гарні та зручні приміщення для навчання і проживання студентів. На 4-му поверсі є кімната, де правлять майбутні священники, з чудовим дерев'яним іконостасом – роботою місцевих різьбярів. У бібліотеці – велика збірка стародруків, розроблена система їх сканування. Мені показували також переносні столики для капеланів – священник може тепер все необхідне для літургії привезти в компактній сумці з собою. Таку необхідну в часи війни річ створили в Академії. На урочистих зборах від імені СУА я передала стипендії одинадцятьом кращим студентам (8 здобувають ступінь бакалавра, 3 вчать на магістерською програмою). На знак подяки СУА отримав ікону Волинської Богоматері, також добірку книжок про ВПБА і медаль. Семінаристи є частими відвідувачами найрізноманітніших культурних і політичних подій, що відбуваються в Луцьку й області. Тому у майбутньому це будуть священники з активною життєвою позицією, «розбудовувачі» духовного та культурно-політичного життя своїх парафій. З цієї позиції наша підтримка академії є інвестицією в духовне майбутнє України. Хто планує поїхати на Волинь, обов'язково завітайте в музей Волинської ікони – ми навіть не уявляємо, які скарби дісталися нам від минулих поколінь!

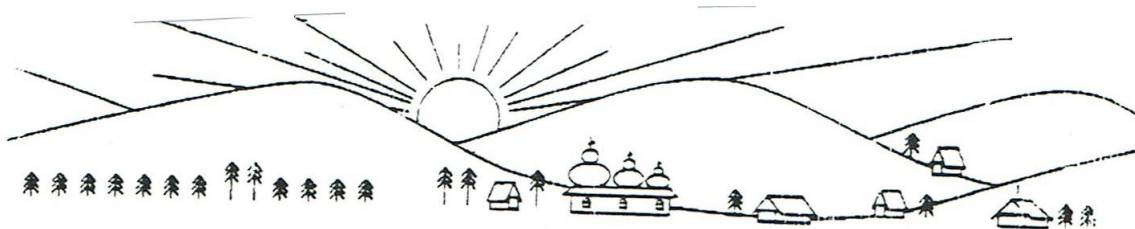
Під час перебування в Україні Ви побували в Києві, відвідали Житомир. Як відбувається співпраця між СУА і Житомирським госпіталем?

У Києві я відвідала Спасо-Преображенський собор і Музей Блаженнішого

Митрополита Володимира. Єпископ Олександр (Драбинко), митрополит Переяслав-Хмельницький і Вишневський ПЦУ, довгі роки був секретарем Владики. Його розповідь про кроки, які здійснював митр. Володимир (Сабодан) з віддалення українського православ'я від московського, і як жорстко реагувала Москва та промосковські сили в Україні на таку позицію, є надзвичайно цікавою та ще раз підтверджує, що Росія Україну просто так не віддасть. Церковне питання є одним з найбільших полів битви між Україною та Росією. Тому підтримка Православної Церкви України є складовою боротьби за справжню незалежність України. Звичайно, підтримка діаспори в цій справі є дуже потрібною та важливою.

Обладнання, яке СУА придбав для лабораторії Житомирського госпіталю, а саме біохімічний і гематологічний аналізатори та бінокулярні мікроскопи, працює чудово. Обслуговується більша кількість пацієнтів. А найголовніше, в короткі терміни! СУА працює знову над проектом допомоги цьому госпіталю. Зустрічі з працівниками госпіталю, нашими житомирськими союзниками, були теплі й ефективні. Коли буваєш в Україні, то бачиш конкретні результати проектів СУА, це додає енергії та бажання працювати далі.

*Розмову вела Оріся Сорока,
137-й відділ СУА, Н.Дж.*

Наша обкладинка

Олена Кульчицька (1877 – 1967) народилася в Бережанах на Тернопільщині і більшу частину життя прожила у Львові, де працювала вчителем малювання. Її перша виставка відбулася у Львові у 1909-му р. Художниця відома насамперед своєю графікою та акварелями. На неї вплинули як традиції народного мистецтва Західної України, особливо Гуцульщини, так і центрально-європейська сецесія.

Our Cover Artist

Olena Kulchytska (1877–1967) was born in Berezhany, Galicia, and lived most of her life in Lviv, where she worked as an art teacher. Her first exhibition was in Lviv in 1909. She is best known for her graphic art and watercolors. She was influenced both by the folk art traditions of Western Ukraine, particularly those of the Hutsuls in the Carpathian Mountains, and by the Secessionist movement in Central Europe.

Шановні читачі та дописувачі!

Для швидшого отримання Ваших листів і вчасної реакції з боку редакції, просимо листи з питань доставки, зміни адреси та передплати журналу «Наше життя» писати на адресу:

203 Second Avenue, 5th Floor, New York, NY, 10003-5706,
або надсилайте на електронну пошту office@unwla.org

Листи з дописами, фотографіями, запитаннями про друк та ін. пишiть на адресу:

203 Second Avenue, 5th Floor, New York, NY, 10003-5706,
або надсилайте на електронну пошту unwlaoutlife@gmail.com

Листівки Української Повстанської Армії

Партизани Української Повстанської армії намагалися жити повноцінним життям, зокрема святкували **Різдво** й **Новий рік**. Їхні мальовані та друковані листівки й вітальні поштівки олюднюють дещо забронзований образ націоналістичного підпілля. В умовах підпілля листівки були одним із засобів, що у бойові будні повстанців вносив незбагненну **Різдвяну містерію**.

Різдвяна листівка із вітальним підписом Жовківського надрайонного провідника ОУН Романа Щипанського — «Буй-Тура» (Львівщина, 1951 р.): «З нагоди (?) Рождества Христового Веселих Свят, щастя, здоров'я, многих літ та успіхів у боротьбі — для Вас і вашого війська зичить Буй-Тур»

Директор музею «Тюрма на Лонцького» Руслан Забілий підготував довідку про те, як ці листівки виготовлялися і поширювалися у підпіллі. Повстанці, як і все населення Західної України, намагалися святкувати релігійні свята, попри боротьбу. В умовах підпілля це не завжди було можливим. Однак серед підпільників і повстанців поширювалися вітальні листівки, які виготовлялися у друкарнях, захованих від ворожого ока під землею.

Різноманітними святковими листівками вітали підпільники своїх родичів, коханих або друзів по зброї. Підпільні друкарні не мали можливості виготовляти листівки на високому технічному чи мистецькому рівні. Їх часто друкували на друкарських машинках, прикрашаючи узорами із комбінацій літер, або нескладним малюнком та вітальним текстом. Виконувались вони двома-трьома кольорами.

Різдвяна листівка, виготовлена з деревориту підпільного художника М. Черешньовського — «Петра». Лемківщина. 1946.

Краще виглядали листівки, видрукувані на циклостилі або методом штампування. Іноді якийсь повстанець із художнім хистом малював їх на папері та розфарбовував аквареллю. Це вимагало наявності фарб, що було рідкістю у підпіллі, та, елементарно, — часу. Таку листівку можна було зробити, хіба що перебуваючи у криївці.

Поліграфічним методом друкувалися листівки за кордоном. Закордонними частинами ОУН та Закордонним представництвом Української Головної Визвольної Ради (підпільного парламенту України, що воює) в Німеччині у містах Регенсбург, Зальцбург, Новий Ульм та Мюнхен, починаючи із 1946-го р. З 60-х рр. минулого століття листівки друкували також і в США (за деякими даними, в Чикаго).

Різдвяна листівка, виготовлена циклостилевим способом у підпільній друкарні Карпатського Крайового проводу ОУН. 1950.

Випуск листівок, як і бофонів (підпільних грошей) і марок Підпільної пошти України, організував Любомир Рихтицький, більш відомий як романіст під літературним псевдонімом Степан Любомирський. Безпосередньо виробничими питаннями друку листівок займався Степан Голяш. Здебільшого листівки поширювалися на еміграції. Однак це не означає, що такі листівки не потрапляли в Україну. За кордоном листівки виготовлялися не тільки для популяризації та нагадування про Україну, що воює. Листівки розповсюджувалися серед української діаспори для збору коштів на підтримку боротьби в Україні.

Листівки цікаві не тільки з мистецької точки зору, але і як специфічне історичне джерело. Вони передають багато інформації про побутові деталі повстанського життя — одяг, зброю, життєві ситуації, що дає можливість реконструювати цілу епоху. На зворотах листівок зафіксовані іноді дати, вітальні тексти, інформація про адресатів та адресантів, штампи, марки. Не дарма вони цікавлять істориків, мистецтвознавців, колекціонерів, бо є історією побутової культури повстанців, а також європейської поліграфічної естетики середини минулого століття.

Джерело: «Історична правда» (www.istpravda.com.ua). Фото листівок надано Центром досліджень визвольного руху з галереї «Артефакти».

Ірина Сенів. Та, хто життя віддає Україні

Пресвята Діва Марія годує Богонемовля-Христа... Цей Святий Образ на стіні, що благословляє на добро та жертвність, зі зруйнованої церкви у Львові у далекому воєнному році хлоп'ям приніс її майбутній чоловік до будинку батьків як Провидіння Господнє. Адже День ікони «Годувальниці» вшановуємо першого місяця року, коли й народилася майбутня дружина галичанина. Після весілля Чудодійна Святина стала реліквією в їхній власній оселі. Відтоді Чистий Німб Матері Божої та її Сина-Спасителя охороняє славну доньку України – Ірину Сенів, котра на життєвому шляху витримала знущання у радянських в'язницях за те, що її рідні й вона боролися за Незалежності Рідної Землі та сповідували визвольні ідеї Тараса Чупринки – Головного командира Української Повстанської Армії генерал-хорунжого Романа Шухевича.

Я завітала до п. Ірини Сенів – членкині Полтавської обласної організації Всеукраїнського товариства політичних в'язнів і репресованих – у її гостинне помешкання в нашому місті на Надворсклянській Леваді. З перших миттєвостей зустрічі вражає неймовірна доброзичливість і благородність п. Ірини, її природна краса та велика душа, яка виявляє багато любові. Святою Покровителькою імені «Ірина» визнано Великомученицю, котра зносила гоніння, приниження й була страчена за свою віру. Такою справедливою, впевненою й непохитною йде дорогою служіння Україні п. Ірина Сенів.

В українській родині Гіляра й Розалії Ільків у польській Варшаві 19-го січня 1933-го р. з'явилася на світ друга донька. Назвали Іриною. Невдовзі батьки з дітьми переїхали до Львова, де Ірина навчалася. Після 9-го класу почала працювати. Сестра Ольга була старшою за Ірину на 12 років. Ольга Ільків («Роксоляна») стала зв'язковою керівника Проводу Організації Українських націоналістів Романа Шухевича. Чоловік Ольги Володимир Лико («Данило») – керівник Стрийського Проводу ОУН. Доля В. Лика – трагічна, він загинув 17-го березня 1948-го р. А 14-го березня 1950-го р. затримали «Роксоляну» та засудили на 25 років. Вона відбувала ув'язнення в Олександрівській і Владімірській центральних та Іркутській обл.

Після арешту Ольги Ільків радянська влада ув'язнила і її рідних – маму Розалію та сестру Ірину. Ірину закинули до російського табору в Мордовській АРСР на шестирічний термін. У камері сиділи 50 політичних в'язнів. Шістнадцятилітня Ірина була серед них наймолодшою. І розкішна коса була її окрасою. Та московський нелюд, хапаючи за волосся, тягав тендітну дівчину під час допиту. «Ріжте косу!..» – промовила Ірина до співкамерниць, коли повернулася з чергового катування. І яким же було остервеніння мордовського антихриста, коли під час наступного допиту він намагався схопити українку за обрізані коси.

Після того, як відбула ув'язнення в російській тюрмі, Ірина Ільків з мамою Розалією повернулися до України. Знову замешкали у Львові. Ірина опікувалася сестриними донькою Звениславою та сином Володимиром – цих дітей у радянському інтернаті навіть прізвища свого позбавили. Діти побачилися з мамою Ольгою після її звільнення у 1964-му р.

У місті дитинства та юності Ірина Ільків зустріла своє справжнє кохання – Романа Сеніва. Обоє працювали. У щасливому шлюбі Романа й Ірини народилися син Ігор і донька Аліса. Подружжя чесно й у злагоді йшло життєвою стежею. У Львові рідні Ірини – чоловік Роман Сенів та її мати Розалія Ільків, відійшли за вічну межу. Тоді доля привела п. Ірину з Галицької столиці, де вона зустріла свого другого чоловіка-полтавця, до нашого Наддніпрянського міста. Полтава радо привітала п. Ірину та стала для неї рідною.

І. Сенів та В. Шемчук у помешканні колишньої політичної ув'язненої. Фото А. Доброхотової.

Нині Ірина Сенів разом із земляками крокує у Новий День України, зичить Ангелів-охоронців нашим захисникам у російсько-українській війні, переймається й тішиться подіями міського життя. Поруч із матусею — турботлива родина її доньки. Аліса й Анатолій Доброхотови та їхні діти й онуки обожають свою неньку та бабусю, шанують її патріотичний шлях, поважають її життєвий досвід, створюють для неї домашній затишок і з найбільшою любов'ю піклуються про кожен її будень чи свято. Пані Ірина завжди з радістю дізнається про успіхи й досягнення сестри Ольги та її дітей з родинами, котрі живуть у Львові.

Богородиця та маленький Ісус, що їх Святий Образ колись осяяв львівську домівку

батьків Романа Сеніва, у полтавській квартирі своїм Чистим Омофором охороняють Ірину Сенів — ту, хто є уособленням Волі й Свободи, честі й відваги, духовної міцності й неприхованої сердечності. Ми молимося до ікони «Годувальниці» — покровительки жінок і матерів — за здоров'я п. Ірини Сенів та її сестри Ольги Ільків. Божого благословення Великим Українкам на славу Рідної Землі, на гордість людям, на радість дітям, онукам і правнукам!

Валентина Шемчук,
заслужений працівник культури України,
член Національної спілки журналістів
України.

«ТОБІ НІХТО НІЧОГО НЕ ВИНЕН...»

Лист донці на Різдво

У сімдесяті роки минулого століття інвестиційний аналітик **Гаррі Браун** на Різдво написав свій дев'ятирічний донці лист, який досі цитують. Він пояснив дівчинці, що ніщо у цьому світі — навіть любов — не можна сприймати як належне (soma.in.ua).

«Привіт, люба. Нині Різдво, і у мене звична проблема — який подарунок тобі обрати. Я знаю, що тебе тішать книжки, ігри, плаття. Але я дуже самолюбивий. Я хочу подарувати тобі щось таке, що залишиться з тобою довше, ніж кілька днів, або навіть років. Я хочу подарувати тобі те, що буде нагадувати тобі про мене кожного Різдва. І, здається, я обрав подарунок. Я подарую тобі одну просту правду, яку мені довелося засвоювати багато років. Якщо ти зрозумієш її тепер, то збагатити своє життя сотнями різними способами

і це вбереже тебе від купи проблем у майбутньому.

*Так ось: **тобі ніхто нічого не винен.** Це означає, що ніхто не живе для тебе, люба. Тому що ніхто не є тобою. Кожна людина живе для самої себе. Єдине, що вона може відчувати — це своє власне щастя. Якщо ти зрозумієш, що ніхто не повинен влаштовувати тобі щастя, ти звільнишся від очікування неможливого.*

Отже, ніхто не зобов'язаний тебе любити. Якщо хтось тебе любить — це означає, що в тобі є щось таке особливе, що робить його щасливим. З'ясууй, що це, спробуй зробити це міцнішим, і тоді тебе любитимуть ще більше. Коли люди щось роблять для тебе, це буває лише тому, що вони самі хочуть це зробити. Тому що в тебе є щось важливе для них — що викликає у них бажання сподобатися тобі. Але зовсім не тому, що вони тобі завинили. Якщо твої друзі хочуть бути з тобою, це відбувається не з відчуття обов'язку.

Ніхто не повинен тебе поважати. І деякі люди не будуть до тебе добрими. Але тоді, коли ти засвоїш, що ніхто не зобов'язаний робити тобі добро, і що хтось може бути з тобою недобрим, ти навчишся таких людей уникати. Тому що ти їм теж нічого не винна.

І ще раз: ніхто тобі нічого не винен. Ти повинна стати кращою найперше для самої себе. Тому що коли тобі вдасться це зробити, інші люди хотітимуть бути з тобою, хотітимуть

давати тобі різне в обмін на те, що ти можеш дати їм. А хтось не захоче бути з тобою, і причини будуть зовсім не в тобі. Якщо таке станеться – шукай інші стосунки. Нехай чужа проблема не стає твоєю.

Тоді, коли ти зрозумієш, що любов і повагу тих, хто навколо тебе, потрібно заробити, ти вже не будеш чекати неможливого і не будеш розчарована. Інші не зобов'язані ділитися з тобою власністю, почуттями або думками. А якщо вони це роблять, то лише тому, що ти це заробила. І тільки ти зможеш пишатися любов'ю та повагою друзів, яких ти заслуговуєш. Але ніколи не можна сприймати все це, як належне. Якщо ти це зробиш, то всіх цих людей втрапиш. Вони не «твої по праву». Завойовувати їх і «заробляти» їх потрібно щодня.

У мене наче гора з пліч впала, коли я зрозумів, що мені ніхто нічого не винен. Поки я думав, що мені належить, я витрачав жахливу кількість зусиль, фізичних і емоційних, щоб отримати своє. Але насправді ніхто не зобов'язаний мені гарною поведінкою, повагою, дружбою, ввічливістю чи розумом. Водночас, коли я це зрозумів, я став отримувати значно більше задоволення від стосунків з іншими. Я сфокусувався на людях, які хочуть робити ті речі, які мені від них потрібні. Я завжди пам'ятаю, що я можу отримати те, що мені потрібно, тільки якщо увійду у світ свого співрозмовника. Я повинен розуміти, як він думає, що вважає важливим, чого, зрештою, хоче. Тільки так я можу отримати від нього щось те, що потрібно мені. І тільки зрозумівши людину, я можу сказати, чи справді мені треба щось від неї.

Не так просто підсумовувати в одному листі те, що мені вдалося зрозуміти за багато років. Але, можливо, якщо ти будеш перечитувати цей лист кожного Різдва, його сенс буде для тебе з кожним роком трішки яснішати. Ніхто тобі нічого не винен!»

Мій новорічний маніфест

Усі складають плани на новий рік. Я — також.

Отож, чого я в році прийдешньому не робитиму:

• Не сперечатимуся. Бо істина народжується у вині. А в суперечці народжується сварка. Воно мені треба?

• Не панікуватиму. Бо це якщо й змінюватиме ситуацію, то хіба що на гірше. А сенс?

• Не їстиму себе поїдом. Охочих вибрати мені мозок чайною ложкою не бракує, так ото не треба у них відбирати хліб. Нащо?

• Не намагатимуся зробити усю роботу за себе й інших. А якщо інші дивитимуться вовком — а дивитимуться! — посилати їх в ліс. А чому ні?

• Не братиму на себе відповідальність за всіх. Навіть, якщо проситимуть. Спочатку зі своєю треба розібратися. Хіба не так?

• Не намагатимуся всюди встигнути. Бо їсти прихапцем і спати впівока — надійний шлях до гастроентеролога та невропатолога. Чи воно того варте?

• Не прокручуватиму по сто разів у голові уїдливі відповіді касиру, сусідці чи кожному, хто образив мене і словом, і ділом. Вони все одно мені в голову не залізуть і моїх промов не почують. Отож бо!

• Не сипатиму сіль на рани. Ні морську, ні йодовану. Ні на свої, ні на чужі. Однозначно й без запитань.

• Не впадатиму у відчай, нудьгу, зневіру, депресії та інші стани, з яких без драбини не виберешся. Бо шанси, що драбину принесуть, можуть дорівнювати нулю. Навіщо ризикувати?

• Не втрачатиму почуття гумору. За жодних умов і обставин. Бо, як казала незабутня Леся, «щоб не плакати, я сміялась». Чи не так?

Гарного Вам нового року. І мені — теж.

Аліна Акуленко, Київ.

Sharing

NEWS & VIEWS...

Marianna Zajac, UNWLA President

The UNWLA will be celebrating its 95th anniversary in 2020, inching ever closer to a century since its determined and focused beginnings. This year we will come together to laud our accomplishments while planning for the future at our next convention, the XXXII UNWLA Convention, which will take place in September. (Please see details on page 3).

The UNWLA is special and unique. Our membership is diverse: we differ in age, religious denomination, political persuasion and birth place and yet find a common language through our common goals. Every member is given the opportunity to express her individuality and share her talents and ideas. Together we create an amazing kaleidoscope that has evolved into an organization with a prominent standing in our communities. UNWLA projects and special events are strongly supported and respected across the U.S. It is our duty as community leaders and activists to ensure our organization not only lives on but thrives. One way we can accomplish this is by sharing our successful and exciting projects via social media (our website and Facebook pages) and using these as recruiting tools. If we believe in our UNWLA mission, our opportunities are boundless. As our website by-line proclaims, we are an organization “where rich history meets new opportunities!” And as noted in the Convention “save the date” announcement, the Convention Committee and the UNWLA Executive chose “Spreading our wings” as the XXXII Convention motto, inviting and encouraging our members to find new paths to accomplishing real, positive, and lasting results. I believe that the 2019 UNWLA project “UNWLA supports the spiritual rebirth of Ukraine” clearly demonstrates just such a new path.

As Nadia Nynka, UNWLA VP of Public Relations, wrote in an article published in *The Ukrainian Weekly* (June 2019): “According to its value statement, the Ukrainian National Women’s League of America (UNWLA) is guided by principles of Christian ethics, religious tolerance,

Wishing all members of the UNWLA, readers of Our Life, and all our generous supporters good health, much satisfaction in your personal and organizational endeavors, much joy in the company of family and friends! Happy New Year !!

political non-partisanship and universal respect for human rights. It is in keeping with these very values that the UNWLA announces its newest program. As part of this program, the UNWLA will be providing financial support to two educational institutions: the Kyiv Three Saints Theological Seminary of the Ukrainian Greek Catholic Church and the Ukrainian Orthodox Volyn Theological Academy.”

Ms. Nynka continued: “Through their missions both of these churches are working to reaffirm Christian, moral and family values, especially at this time of war and unrest in Ukraine. According to UNWLA president, Marianna Zajac, this is an opportune time for the UNWLA to help both the Ukrainian Greek Catholic and Ukrainian Orthodox Churches through the education of seminarians and their message of peace and good will. We believe that enabling the two largest churches in Ukraine to educate future priests and spiritual leaders who will focus on the geographically war-torn areas of Ukraine will, in turn, be a stepping stone to enabling the process of healing the nation.” The UNWLA has thus far given financial support to supplement the education of seminarians and has also provided funds for educational materials (e.g., computers, Ukrainian language textbooks, etc.).

In an email to the UNWLA President, Rector Volodymyr Vakin ((Volyn’ Theological Academy) wrote that it was through our outreach and support that connections have been made with the Ukrainian Catholic University in Lviv and Fr. Rector Bohdan Prakh, and joint projects are on the horizon. Rector Vakin specified that our new project has formed a “bridge” to help bring Ukrainians of different confessions together! How gratifying that this project is being effectively accepted and is viewed as a unifying instrument. We encourage our membership and supporters to contribute to this fund and help support these institutions of higher learning!

“LET US SPREAD OUR WINGS !”

Ukraine and Ireland

Some Random Observations on Cultural and Historic Parallels

by Natalie Mason Gawdiak

My husband Ihor emigrated from Drohobych, Ukraine, to the U.S. as a teenager and was always sure that one day he'd marry a Ukrainian girl, or at least one of Ukrainian descent. Well, it didn't work out that way, and 57½ years into the bargain, he is still married to the same Brooklyn-born, now 77-year old, whose lineage is 95 percent Irish, according to a DNA read-out. Go figure.

Before our marriage, however, I had to pass an important test. Ihor took me to Orchideya, a Ukrainian-owned restaurant in Manhattan. He said that if we married, I would have to learn to speak Ukrainian, give our children Ukrainian names and bring them up "Ukrainian." I agreed to all of this, but there was one more crucial test. I can still see the trepidation on his face as I tasted my first varenyk, his all-time favorite food. It was made of potatoes—what was there not to like? In my Irish-American household, we probably had potatoes four times a week, baked, boiled, mashed or fried.

Years later, when we visited Ireland as tourists, we had to laugh at the Irish love of potatoes. In an upscale restaurant (perhaps in Kilkenny), before the main meal, we were expecting some bread might be served, as is often done in American restaurants. Instead, however, out of the kitchen came a bowl of boiled potatoes, even though we had ordered entrees that included potatoes! My favorite potato dish to this day is potato pancakes, especially the thin crispy ones I tasted in Ukraine.

Ireland has many stone walls lining its country roads: here embedded in one is a millstone (to the right of the author's husband, Ihor Gawdiak) in the small village of Doolin in western Ireland in 2003. Perhaps millstones were used thus because there was no more grain to be milled.

The potato, of course, holds a singular place in Irish history. A major cause of Ireland's famine between 1845 and 1849 was the decimation of the potato crop by a blight, successive years of bad weather, and an overdependence on this single, normally easily grown food source. As Ukrainians know, the cause of their famine was Stalin, who, as historian Timothy Snyder said, imposed "the greatest engineered famine in the history of the world."

Ireland's famine, called in Gaelic "an Gorta Mor" (the Great Hunger), was, like Ukraine's Holodomor, a loss of epic proportions. Out of a population of eight million, the Irish lost a million to the famine and probably 2 million to emigration. At least the Irish were not prohibited by the government from emigrating, unlike in Ukraine, where the populace was forced to remain in place and die a slow death by starvation. On the other hand, Ireland suffered from British intransigence in various ways at the time. Even during the height of the Irish famine, a shocking amount of foodstuffs and livestock were being exported from Ireland under British rule. A cursory glance at the website Wikipedia under the term "Gorta Mor" provides an indication of the complex political and economic factors that worsened the famine for the Irish. Today the population of Ireland is about 4½ million, little more than half the pre-famine number.

Starting when Ukraine declared independence in 1991, we visited Ihor's homeland some 15 times over the years. In gratitude for my having fulfilled my promises and having "Ukrainianized" myself, Ihor took me to Ireland in 2003 and 2012. One evening, in the tiny village of Doolin in western Ireland, we took a stroll down the country road lined on both sides with low stone walls that are seen everywhere in rural Ireland. I was struck with the thought that this same path was probably taken by some Irish families in the past on their way to emigrate from their homeland forever. It was then I noticed that a millstone had been embedded in one of the stone walls. When it was put there, perhaps there was no more grain to be milled or no one was left to do that work. It reminded me of the Japanese haiku "Since there is no rice, let us arrange these lovely flowers in the bowl."

Speaking of emigration, Ihor told me how he felt at age 14 when he and his parents were sailing to America. He was standing alone on the deck of the *General Holbrook* troop ship, and as he watched the cliffs of Dover slowly disappearing from view, the thought greatly saddened him that he was leaving not just Ukraine, but Europe, behind. His account made me think of my Dublin-born paternal grandfather, John Mason, who was also sorry to emigrate when he came here at age five. He missed Ireland so much that he was taken home but then emigrated to America a second time, arriving here in 1875.

We Americans should realize that not every immigrant group who comes here wants to come, but many are forced to seek freedom and safety. In the post-World War II era, many Ukrainians who reached these shores expressed a wishful toast for several years at Christmas time, stating, "Next year in Ukraine."

Merely staying alive under foreign rule has been a struggle for both the Irish and Ukrainians. The Ukrainians, having thrown off the Russian yoke, are still at war over Russian aggression in Donbas and Crimea. Though Ireland won its independence from the British crown in 1922, a section of the northern part of the island—once the seat of Irish kings—remains part of the United Kingdom. The British exiled whole populations and replaced them by importing Scots loyal to the Crown.

Inroads against the cultures of both Ireland and Ukraine have had to be combatted in matters both great and small. Violent aggression aside, both peoples have had to fight for their own sense of self-worth and national identity. Ukrainians are familiar with the derogatory term "Malorussians"—Little Russians. I found it interesting that the detractors of the Irish referred to Ireland at one point as "Micra Britannica"—Little Britannia.

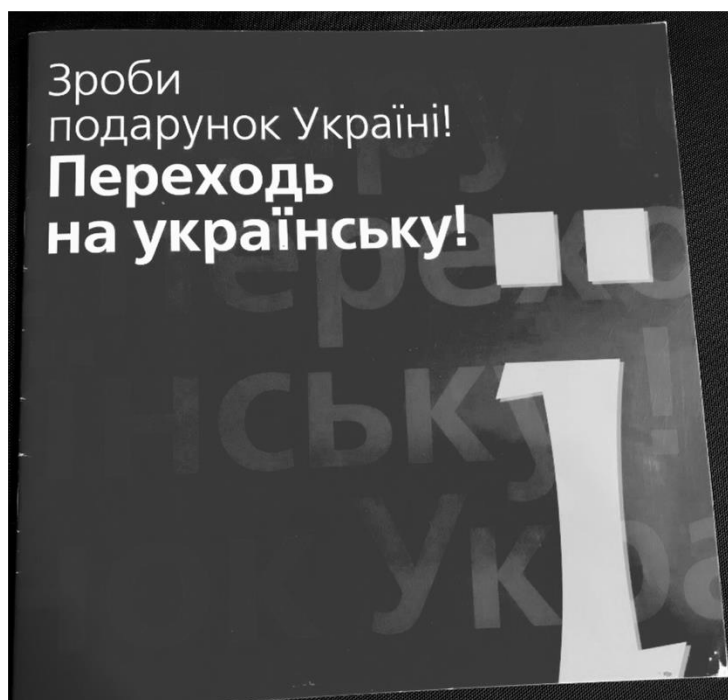
A century seems like a long time, but memories do not fade so easily. It is only a subtle detail that many non-Irish might miss, but one can still notice today in some British-sponsored television programs, for instance, that unsavory or buffoonish characters will often be given Irish names. I remember well just before the breakup of the Soviet Union that a Ukrainian dance troupe performed in Washington, D.C., and how the Soviets attempted to confuse American audiences into thinking "we are all the same." Most Americans would not have realized that the authentic costume of Hutsuls, for example, did not include big leather boots or that the girls dancing in Ukrainian blouses were wearing Russian, not Ukrainian, headdresses. An interesting study could be made of the various insidious ways certain conquerors strove to demean the confidence and the souls of their colonists.

Both Ukraine and Ireland have had to meet major oppression against their own country's native language. Two verbs spring to mind here: "to russify" and "to anglicize." Ukrainians are quite used to this tactic, which began even before the Ukase of Ems, the secret decree to limit the use of Ukrainian during the reign of Russian tsar Alexander II. In England, it was the Tudors, under Henry VIII and his daughter Elizabeth I, who sought to "pacify" their Irish subjects by (among other things) forcing them to abandon Irish Gaelic and learn English. Forcing the Irish population to learn English, however, eventually backfired. As one observer put it, the Irish made the English language their own and turned it against the British, and Irish literature in English became famous throughout the world. What a loss it would have

been not to have been able to read the works of poet William Butler Yeats and the playwright John Millington Synge had their works been available only in Gaelic, not an easy language to learn.

Although the Irish have embraced the English language, even making some grammatical changes of their own, they have not abandoned Gaelic. There are parts of Ireland today known as Gaeltach, or a region where Gaelic is prevalent. Gaelic is taught in the Irish primary and secondary schools, but Irish government educational authorities have recognized that the quality of this teaching could be better. We heard amusing evidence of this from one Irish proprietor of a B&B in Kinsale who joked that the only thing he remembered from all his school years of language lessons was how to say in Gaelic, “May I be excused to go to the bathroom?” Today, learning Gaelic has been given a boost by a music fad (among other things), where young people have been inspired to learn it from translations of popular songs into Gaelic. Likewise, the advent of foreign language courses online makes a foreign language more accessible for those who care to learn.

The motivation for Ukrainians to keep their native tongue alive and well has been pursued more intensely than in the Gaelic Renaissance because of the cultural pressure from Russia to denigrate everything Ukrainian. A friend of ours from Kyiv bemoaned the fact that some western Ukrainian students who came to attend a famous institute in Kyiv where her daughter was studying spoke Ukrainian when they arrived, but gradually switched to Russian because it was felt to be more cool—крыто—to do so. Hopefully that trend has faded by now, in part because of Russia’s war of aggression. This same friend showed us an interesting booklet published in Ukraine by the Громадський рух (the People’s Movement): Зроби подарунок Україні! Переходь на українську! (Let’s give Ukraine a present! Let’s switch to Ukrainian!) The authors of the booklet add “Не будь байдужим” (“Don’t be indifferent”). For information on Ukraine’s Law on Language of April 25, 2019, see <https://www.radiosvoboda.org/a/29903678.html>.

In an effort to encourage the use of Ukrainian rather than Russian, this brochure states: Let’s give Ukraine a gift! Let’s switch to Ukrainian. The booklet was published by the Ukrainian organization, the People’s Movement “Don’t Be Indifferent!”

Many more parallels exist between Ukraine and Ireland. I have to smile when I think of how the Russians even tried to suppress Ukrainian embroidery just as the British tried to ban the wearing of the color green, a color associated with Irish Rebellion of 1798 from whence we have the famous song and pub favorite “The Wearin’ of the Green.” In the U.S. even people who have no Irish background seem happy to participate in wearing green on St. Patrick’s Day, and Ukrainian embroidery has been recognized in the fashion world and beyond for its intricate beauty.

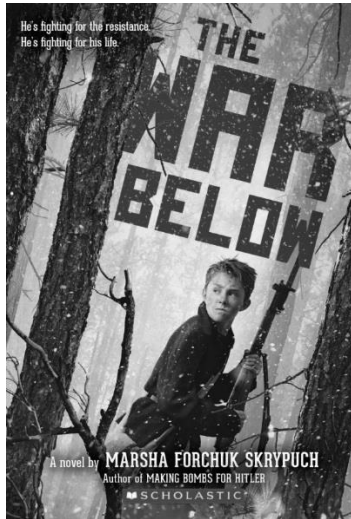
Some other incidental parallels may be of interest. Ukraine’s national symbol is the Trident, which has three parts, hence “tri” and “dent” or 3-toothed. Ireland’s national symbol is the shamrock, the three-part leaf that St. Patrick was reported to have used to explain the Holy Trinity. Both countries have national instruments that are stringed—the bandura in Ukraine and the harp in Ireland. The Irish hold the harp in great reverence, demonstrably allotting it a place on legal seals, etc. I should also mention that both countries also have great respect for their native beers!

Stories about History

The Works of Marsha Forchuk Skrypuch

Marsha Forchuk Skrypuch is a Canadian author of Ukrainian heritage who writes novels about World War II from a Ukrainian young person's perspective. Ms. Forchuk Skrypuch was recently in the Chicago area (one of several stops on a multicity tour with Scholastic Book Fairs) to coincide with the release of her most recent novel, *Don't Tell the Nazis*, a book based on the true story of a Ukrainian child who hid three Jewish friends under her kitchen floor during the Nazi occupation of her western Ukrainian town. While in the Chicago area, the author visited elementary, middle and junior high schools throughout the region, speaking at two schools each day with audiences of up to 1,000 at a time.

The author, who does not speak Ukrainian, explains that her grandfather came to Canada before WWI and that he was interned as an “enemy alien” and lived with the shame of that label for the rest of his life. Her father and his siblings had “the Ukrainian beaten out of them” because of inter-war prejudice against Ukrainians in their largely English-speaking prairie community. Her father didn't want his daughters to experience the prejudice he had endured for being of Ukrainian heritage, so he did not send them to Ukrainian school or language classes. Ironically, this decision brought Marsha closer to her Ukrainian heritage. As a student at Western University in London Ontario, she attended local dances (zabavas) and it was here that she met her future husband, Orest Skrypuch, the son of two Ukrainian DPs. Her college roommate Natalka was also the daughter of DPs, and so she was immersed in an environment that provided many stories about her ethnic heritage. And it was from this perspective that she became interested in the history that shaped her father and other Ukrainians and in this milieu that she began writing books about Ukrainians and their experiences during WWII.

Marsha Forchuk Skrypuch's first novel, *Making Bombs for Hitler*, tells the story of a Ukrainian girl named Lida who is captured by the Nazis during WWII and forced into slavery. Her second novel, *The War Below*, tells the story of an escaped slave laborer who joins the Ukrainian Insurgent Army. A third novel, *Stolen Girl*, reveals another twist in the sordid history of Third Reich: the Lebensborn Program that targeted Aryan-looking Ukrainian and Polish children who were kidnapped by the Nazis and brainwashed into thinking they were German. The author of more than 20 books for young people, Ms. Forchuk Skrypuch has recently completed *Don't Tell the Nazis*, the first novel of her newest WWII trilogy. She has also written books on the Holodomor, the Canadian internment operations in WWI, the Armenian Genocide, and Vietnamese refugees.

From the editors: See related article on page 32.

Natalie Kononenko: From DP to Award-Winning Professor

Accolades to a UNWLA Member at Large

Submitted by Ivanka Olesnycky, Liaison for UNWLA Members at Large

Natalie Kononenko was born in 1946 in the Displaced Persons Camp at Cornberg, Germany. Her grandfather Konstantyn Kononenko, an agricultural economist, was politically active, trying to stop the policies that devastated the Ukrainian countryside and eventually led to the Holodomor. Because of his activism on behalf of farmers, he was repeatedly jailed. The family knew they could not survive and fled West, and it was in a camp in the American-held sector of Germany that Natalie was born.

The family emigrated to the United States in 1951, and Natalie grew up in Boonton, New Jersey. Graduating as high school valedictorian, Natalie went on to study at Cornell, then Radcliffe, then Harvard University, earning a joint PhD in Slavic Languages and Literatures and in Near Eastern Languages, Literatures, and Folklore. Her PhD research was conducted in the rural areas of Eastern Turkey among Turkish bards called Ashiks. She taught Russian Language and Slavic Folklore at the University of Virginia and also served as Assistant Dean of the College of Arts and Sciences and as Chair of the Slavic Department.

When the Soviet Union began accepting international scholars, Natalie led some of the first student groups to visit the USSR in the 1970s and 1980s. In 1987 she was one of the first US scholars to be allowed to live and work outside of Moscow.

She chose placement in Ukraine and lived in Kyiv for three months, conducting archival research at the University of Kyiv and at the Folklore Institute of the Ukrainian Academy of Sciences. This research led to the publication of *Ukrainian Minstrels: And the Blind Shall Sing*, a book that earned the Kovaliv Prize and won the American Association for Ukrainian Studies best book award.

After the break-up of the USSR, Kononenko was able to do folklore fieldwork in rural Ukraine. Such work had previously been forbidden: scholars were restricted to major cities. Allowed to collect materials in the countryside, Kononenko did so with gusto, partnering with colleagues from the Folklore Institute to travel, live in, and document rural life, ritual practices (such as weddings) and numerous stories. From 1998 onward Kononenko has been visiting villages in Central Ukraine. This work has resulted in over 200 hours of interviews, and her research has led to a sound file database (see <http://www.artsrn.ualberta.ca/UkraineAudio/>). Kononenko has also produced many articles that will be documented in a book she plans to write.

Natalie Kononenko was recruited by the University of Alberta to assume the position of Kule Chair in Ukrainian Ethnography, a position funded with a generous gift from Canadian Ukrainian philanthropists Peter and Doris Kule. Natalie accepted the position in 2004 and went on to teach some of the most popular courses in the Department of Modern Languages and Cultural Studies. Her publications during this period include *Slavic Folklore: A Handbook* (a widely used university textbook) and *Champions of Philanthropy* (a book honoring the Kules and edited with the help of Serge Cipko).

Kononenko also served as editor of *Folklorica*, the journal of the Slavic and East European Folklore Association. This journal achieved international recognition and was instrumental in reestablishing the dialogue between folklore scholars in the former Soviet Union and their colleagues in the West.

Ever a dedicated field researcher, Kononenko joined the Sanctuary Project, a project aimed at documenting Ukrainian sacral culture on the Canadian prairies. Her job was to conduct

interviews, asking people about ritual practices observed at weddings and holidays, such as Christmas and Easter. This project, run with John-Paul Himka and Frances Swirypa, was initiated in response to the rapid closing of the Ukrainian churches on the prairies, churches that are almost synonymous with the Ukrainian Canadian culture. The project ran for 10 years, covered the provinces of Alberta and Saskatchewan, and resulted in the production of the popular website:

<https://livingcultures.ualberta.ca/sanctuary/>.

This site will soon be expanded, and a database of all of Kononenko's recordings will be available through the University of Alberta library. Kononenko's Sanctuary Project research has already resulted in several articles, published internationally (including in Ukraine). She hopes to publish books based on this work, both in Ukraine and in North America, and to stage an exhibit at the Honchar Museum in Kyiv.

Most folklorists work with contemporary material, such as that which Kononenko gathers during her fieldwork. They also work with traditional texts recorded in the past, such as Ukrainian *dumy* (epic poems based on Ukrainian history) about raids by Turkish and Tatar slave traders, conflicts with the Ottoman Empire, the Khmelnytsky uprising, and life in Ukraine. Extremely important to Ukrainian identity, the *dumy* are virtual emblems of Ukraine's struggle for freedom. Kononenko had worked on a translation of these songs into English while she was a graduate student at Harvard University. Shortly after her arrival in Canada, her interactions with the community convinced her that a new, modern translation, complete with historical discussions, was needed. She worked on such a translation, and her book *Ukrainian Epic and Historical Song: Folklore in Context* was published by the University of Toronto Press in 2019. The book has just won the Barbara Heldt Award for best translation from any Slavic language into English; the award was presented to Kononenko at the annual meeting of the Association for Slavic, East European, and Eurasian Studies to be held in San Francisco in November 2019.

Різдво

Богдан Лепкий

І знов Різдво...
Ах, скільки раз
Воно неначе казка літ
З давно-давно минулих літ
Являється посеред нас!
З подвір'я сніп входив до хати,
Ставав в кутку і колосками
Щось шелестів.

Хотів сказати, що знов
Христос родивсь між нами,
Родилась правда, мир, любов
І всепрощення. Нині знов
Будем це свято святкувати,
Знов сіно й сніп внесуть до хати,
Засяє під вікном Звізда,
І залунає коляда...

КИЇВСЬКІ ЗУСТРІЧІ

Минулого літа ми цілою сім'єю поїхали до України, щоб показати внукам рідні місця, розбудити в них бажання бувати тут, бо народилися вони в Америці. Тому добряче їх намучили, перебуваючи то в Закарпатті, то в Карпатах, у Бойківських Бескидах, то на Київщині. Весь час у подорожі, весь час у зборах речей і пранні вручну. Але наприкінці всі залишились задоволені, а найбільше раділа старша внучка Наталя — вона ходила вулицями і де б не були, все піднімала руки й звертала нашу увагу на те, що в Україні всюди висять на деревах фрукти, себто овочі по-нашому, тутешньому. І захоплено, зовсім по-дорослому, говорила:

— Тут можна з цього всього жити.

— Бачиш, яка багата наша рідна земля. Ніде нема, щоб отак собі будь-де на дорозі зірвати вишеньку чи грушку, тільки в Україні.

Наталя навіть, забачивши зелений виноград, що звисав через паркан, зривала бубку й хвалилася, що він солодкий. Усе було їй тут незвичайне. І ми були щасливі, що привезли внучок на правдиву нашу Батьківщину.

Це, власне, такий приємний заспів до моєї розповіді, бо мова буде про перебування в Києві. Причому, ми відвезли дітей назад, бо вже був кінець літніх вакацій. А через місяць я повернулася знову до Києва, де діти облюбували собі один замський будиночок з садком, і ми вирішили його придбати, щоб було де зупинитися неподалік столиці. Це, властиво, була й моя давня мрія, бо ще в Стрию, де я закінчувала десятирічку, в розмові про майбутні наші зустрічі, вже як старих випускників, Надя Мусат, найгарніша наша однокласниця, кинула таку фразу:

— Нехай наша перша зустріч буде в Києві, на Володимирській Гірці.

Очевидно, вона вже бувала в Києві, але для мене це було таким далеким і таким недосяжним, бо я народилася в Карпатах, у селі Крушельниці під горою Парашкою, що увити свою поїздку до Києва не могла. Подумалось, що це ніколи не станеться і на таку зустріч не потраплю. Пізніше зустрічі однокласників були, але всі в Стрию, а не в Києві, як пропонувала Надя. На тих зустрічах Надя представилася, як жителька столиці, вона закінчила там «вуз» і залишилася працювати, а невдовзі я дізналася, що Наді Мусат, мами двох синів, уже немає в живих.

Та мрія про Київ у мене зосталася. Вона

жила десь глибоко підсвідомо, а коли згадувала шкільні роки, то, насамперед, вирило з пам'яті гарне личко Наді Мусат і її слова про Володимирську Гірку. У такі хвилини я завжди шкодувала, що, прилітаючи до Борисполя, відразу сідаю на поїзд і їду в Карпати, де зберігаю батьківську оселю, як корінь роду. «Треба, я мушу побувати там», — давала я собі слово. Тим часом творчі плани вели мене до Ужгорода, до письменницької організації, де відбувалися мої і мого чоловіка, Петра Часта, творчі зустрічі й презентації наших книжок, жили давні друзі, і знову не було часу на те, щоб зупинитися в Києві на якийсь час.

І ось нарешті випали оці щасливі вакації...

Ми зупинилися в друзів і майже родичів, бо куми, в родині Заслуженого артиста України з Національного театру ім. Івана Франка Євгена Свиридюка та Надії. А живуть вони поза високим Києвом, у маленькому маєтку серед пишних лісів і ланів. Ось звідси і почала збуватися моя давня мрія. Ми поїхали до столиці й опинилися на Володимирській Гірці теж. Про мої почуття важко сказати: я знову побачила, ніби наяву, Надю Мусат, яка спочиває десь тут, на київському цвинтарі, всіх інших однокласників, з якими бачилася на останній зустрічі в Стрию. І це було одним із тих поштовхів, що додав мені рішучості купити посілість поблизу Свиридюків, хоч вони всіляко переконували нас, що в них є досить місця і для нас. Так ми стали «власниками» шматочка землі біля Києва. Спасибі незабутній Наді Мусат, моїй дорогій однокласниці.

Мушу сказати, що сісти до електрички, що проходить неподалік дому, і їхати до Києва — до Видубичів, до Дарниці або до вокзалу — просто гордість: «Я їду до Києва». Хтось покепкує або скаже: «Та я в Києві живу...», але це не означає те саме, що для мене. І зараз розкажу — чому.

До того часу я приходила до Національної Спілки Письменників України на вулиці Банковій, 2, щоб заплатити внески члена Спілки. Цим разом, маючи більше часу, бо я вже тут жителька, вирішила запропонувати наступного року, коли я знову приїду до України, представити на обговорення, себто зробити презентацію моєї нової книжки-роману «Загублені в світах», котра була видрукувана в Ужгороді у видавництві «Тімпані». На це поетеса Ніна Шаварська, яка є директором Будинку письменника, всміхнулася:

— А чому чекати наступного року, зробимо тепер, — і вказала на дванадцяте листопада. — Зробимо ваш Творчий вечір, я роздам ваші книжки письменникам, вони прочитають й іншим розкажуть про них.

Вечір відбувся і був дуже хвилюючим для мене. Огляди книжок зробили заступниця голови НСПУ Тетяна Фольварочна (Пишнюк), поет Станіслав Бондаренко, прозаїк Сергій Мартинюк, редакторка міжнародного журналу «Єдина» Маргарита Лукеча, яка прибула з Угорщини; виступили поетеси Ніна Шаварська і Валентина Козак, Ольга Кавун з газети «Наша віра» та ін. Того ж вечора, по закінченні зустрічі, ми зайшли до іншої залі Спільки Письменників, там проводився вечір пам'яті Зеновія Красівського — 90-річчя з дня народження. Ми ввійшли саме під час виступу Юрія Шухевича. Цим я хочу підкреслити те, чого не враховувала, коли приймала рішення зробити покупку: можливість бути в центрі країни — у столиці, у центрі культурного й мистецького життя, брати участь у подіях і жити клопотами столиці. Як тут не порадієш, слухаючи передачу чисто українського радіоканалу, який поміж піснями, нехай і не найкращими, вчить слухачів правильної української мови, звертаючи увагу на кальки з російської. Або, слухаючи розмови в електричці. Тут така мова, що аж серце болить — суцільний суржик. Але ці люди в душі правдиві українці, які вболівають за незалежність своєї держави, переживають за її труднощі, ганьблячи уряд на чім світ стоїть за помилки, видають такі перли найтонших спостережень, аналізуючи дії нового українського уряду, що не треба політичних аналітиків і політологів, які більше завульовують правду, бажаючи здаватися найрозумнішими. А правдиво найрозумнішим є народ, який прямо не погоджується з рішенням про добровільну здачу Донбасу росіянам, з указом про продаж землі:

— Земля є споконвічно наша й ніякий президент, обраний на термін, ніяка купка людей, що зветься урядом, не мають права торгувати нашим багатством. Вже олігархи обікрали нас з промисловості, з природних багатств, а тут нові «власники» появились, бо їх, бач, обрали 75-ма процентами голосів. Брехня все це, їх привели до влади ті, кому потрібні саме такі рішення й укази.

Народ все бачить і знає. І це дає велику надію, що наші земляки не покоряться й не підуть під «крило» Росії.

З того «неліричного» відступу повертаюся знову до вужчих київських зустрічей. 22-го

жовтня, у Фундації Фулбрайта, що біля станції метро «Палац Спорту», відбулася презентація книжки спогадів Олександра Пежанського, відомого нашого архітектора й фотографа, який жив в Америці. Її презентувала донька автора спогадів п. Дарія Ярошевич, а представляла Марта Коломієць, відома нам з попередніх років співробітниця англomовної української газети УН Союзу, яка вже давно проживає в Києві. Пані Дарія підписувала книжки всім охочим, а присутніх було чимало.

Ще одна пам'ятна зустріч була абсолютно несподіванкою — організаторка Ніна Шаварська запросила на вшанування 70-річного ювілею відомого етнографа, археолога, Героя України Юрія Шилова. В одній зі своїх книжок, писаних російською мовою, він зауважує досить суттєву для нашого народу деталь про зросійщення: «предки — від задунайського козака Максима Шила до колгоспника-рибака Олексія Шилова, батька мого...» Юрій Шилов став тим, хто відкопує-розкопує правду про Україну в давніх курганах-могилах і повертає нашу історію. Про це були написи й на його портреті, що засвідчували велику повагу до нього відомих людей. Тепер я з захопленням читаю його книжку «Святині», біографічну й дослідницьку, написані російською та українською мовами.

Афіші в Національній Спільці Письменників України повідомляли про багато імпрез, які мають тут і в інших місцях відбутися. Наступним, 20-го жовтня, мав бути вечір вшанування відомої дисидентки Раїси Руденко, 26-го — творча зустріч з письменником Сергієм Мартинюком на тему «Маю честь бути українцем», а 9-го грудня, під назвою «Два кольори», у Національній опері було заплановане урочисте вшанування Дмитра Павличка з нагоди 90-річчя з дня народження.

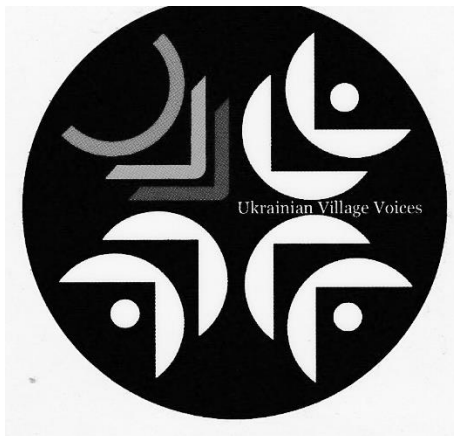
За тими ближчими імпрезами я дуже шкодувала, бо прийшов час повертатися назад. А вже тут дізналася, що цю останню, можливо, найбільш очікувану імпрезу, котрої чекали кияни і всі знавці й шанувальники Павличкового таланту, міністерство культури, молоді і спорту скасувало. Не буду додавати до сказаного «з невідомих причин». Причини відомі, урядова «молодь» «закручує гайки».

*Любов Дмитришин,
Норт Порт, Флорида.*

«УКРАЇНСЬКІ СІЛЬСЬКІ ГОЛОСИ»

Лого «Українських сільських голосів».

Напевно, багато нью-йоркців у кількох минулих роках у грудні та січні звернули увагу на групи молодих людей, які зі Звіздуо, деякі у дивовижних масках, закутані в кожухи й хустки, весело жартуючи, ходили з Колядою по українських установах і відвідували помешкання українського «давнтавну» в Нью Йорку, куди їх попередньо запросили. Я ходила до приятелів і там чекала на цих колядників. А їх прийшла повна хата, ще й скрипку принесли. Колядували витренуваними голосами дуже гарно, часу не жаліли та заспівали багато незнаних нам колядок.

Ці співаки – це дуже цікавий фольклорний ансамбль «Українські сільські голоси» (*Ukrainian Village Voices*), який існує в Нью Йорку сім років і плекає традиційну українську пісню в поліфонічному стилі (у 2008-му р. вони називалися «Ukrainian Women Voices»). Вони вивчають «на вухо» стародавні пісні, які були записані етномузикологами від найстарших українських селян.

Для мене є особливо цікавим те, що в цій групі з 23 молодих людей – хлопців і дівчат – лише половина має етнічний зв'язок з Україною і тільки третина вільно говорить по-українському. Та вони вже мають велике коло своїх прихильників-уболівальників і приятелів не тільки українців, але і з інших народів з такими самими, чи подібними, зацікавленнями. Проводять концерти, майстер-класи, а також видали диск. Їхній веб-сайт: ukrainian-villagevoices.com. Виступають з концертами і у

США, і в Канаді. Співзасновниками та душею гурту були і є Ляриса Чебіняк і Браєн Долфін.

Пригадую ще з молодих літ такі пісні з Галичини, співані на районних чи обласних концертах. Але у своєму репертуарі гурт має пісні і з Полтавщини, і з Вінниччини, і з Києва, і з Карпат... Я здивувалась, коли навесні минулого року мене відвідала членкиня ансамблю,

його співзасновниця і організаційний директор Ляриса Чебіняк. Попиваючи чайок, вона поінформувала, що ансамбль збирається в Україну і впродовж двох тижнів планує відвідати села, де живуть жінки, які співають стародавнім стилем, які знають походження таких пісень і відповідні ритуали. Сказали – і зробили! У липні минулого року десятеро членів групи, Надя Тарнавська, фольклорист та організатор маршруту Ігор Перевертнюк упродовж двох тижнів відвідали вісім сіл, головню у Центральній і Східній Україні, де мали надзвичайно зворушливі та корисні зустрічі з жінками, які плекають традиційний спів.

«Українські сільські голоси» на концертній зустрічі з шанувальниками в Українському Музеї в Нью Йорку. (Фото Леонарда Марча).

Вивчили та записали багато давніх пісень, які швидко зникають в сучасному світі.

Незадовго після тієї надзвичайної поїздки співаки поділились з нами своїми враженнями та здобутками і влаштували в листопаді минулого року в Українському Музеї в Нью Йорку концерт та показали цікаві світліни і зворушливі короткі фільми зі своєї поїздки.

А відвідали вони села, самі назви яких чого варті: Фасова (Київська обл.), Крячківка (Полтавська обл.), Паліївка (Сумська обл.), Усок (Сумська обл.), Козацьке (Чернігівська обл.), Коптівщина (Житомирська обл.), Переброди (Рівненська обл.), Буковець (Івано-Франківська обл.) Під час концерту співаки чутливо описували свої враження від подорожі.

Ось деякі уривки зі спогадів. «Ми не знали, чого сподіватись. Це вперше ми були всі разом в Україні, навчаючись від бабусь пісень, які ми чули тільки награні на тасьми... Коли ми приходили до кожного села з маленькими подарунками, то залишали села зі сльозами й піснями... Жінки-співачки розказували нам свої історії, запрошували до своїх хат, годували нас і навіть частували самогоном...» «Перша зупинка — це було село Фасова, де ми мали зустрітись зі співучою групою «Барвінок». До Фасова переселилось багато людей після Чорнобильської катастрофи у 1986-му р... Особливо запам'яталася жінка Анастасія, яка заспівала нам пісні зі свого села у Чорнобильському районі, де вона виросла і куди ніколи не зможе повернутися. Ми ледве стримували сльози, коли вона заплакала: «Мої діточки, дякую, що прийшли»... У наступному селі, яким була Паліївка, нас вітали група селян, місцеві урядовці та репортери. Група жінок у повних традиційних одягах стояла рядочком, а молода жінка Даша виступила та привітала нас вітальним хлібом-короваєм. Ми всі разом зайшли до Культурного центру, і жінки одна по одній представлялись нам — називали свої імена, рік народження, професію, скільки дітей мають і скільки внуків. Розказали нам про своє традиційне «обув'я», зроблене з плетеної березової кори і в'язане бронзовим шнурком. Але вони і нас розпитували, хотіли знати, хто одружений, чи маємо дітей. Після того вони заспівали кілька пісень з їхньої місцевості. Незадовго запросили і нас щось їм заспівати. Ми вирішили заспівати «Ой, у лузі та й на березі» — традиційну весільну пісню саме з тієї частини України. У цій пісні кожен рядок закінчується специфічним вигуканням. Коли ми почали

співати, то невдовзі нам стало ясно, що жінкам наше вигукання було досить смішним. І тоді вони навчили нас правильної техніки вигукання в їхньому селі...» «При кінці подорожі поїхали у Карпати, де крім всього іншого мали змогу відвідати славного майстра музичних інструментів (самоука) Миколу Тафійчука, а в Києві виступили з концертом у Музеї Івана Гончара».

У селі Переброди.

Можна уявити, що пережили під час тієї подорожі, під час тих щирих зустрічей і гостинці ці молоді люди з Америки і який поштовх енергії мусіли дістати. Стежимо за їхніми концертами, підтримуємо їх морально та матеріально, бо вони цього заслуговують.

На основі розповідей учасників ансамблю «Українські сільські голоси» написала Олександра Юзенів, Нью Йорк.

Ukrainian National Women's League of America, Inc.
Стипендійна Акція Союзу Українок Америки

Із побажаннями Щасливого Нового Року 2020 вітаємо всіх опікунів і добродіїв Стипендійної Акції СУА! Ваша благодійність допомогла чисельним потребуючим стипендіятам дійти до завершення навчання і стати професіоналами у їхній країні проживання. Щастя Вам, Боже, Многих літ!

Гості в нашій бюрі... Guests in our office...

*Oksana Lodziuk Krywulych, UNWLA
New Jersey Regional Council President.*

*Mr. John Pluta, sponsor of five students, with Anna
Krawczuk and M. Orysia Jacus.*

ПОЖЕРТВИ ЗА ЛИСТОПАД 2019-го р.
Donations for November 2019

\$1,000	George & Victoria Mischenko (98)
\$990	UNWLA Branch 129
\$820	Nadia A. Jaworiw (98), Elisabeth Iwaniw Jones
\$780	UNWLA Branch 96
\$700	Zenon & Christine Ivanonko (9)
\$500	Irene Tetiana Rishko (92)
\$440	Alex & Irene Khowaylo (62), UNWLA Branch 78
\$400	Michael S. Humnicky, Steven Lytwyn, Christine B. Smith
\$330	Marta H. Mulyk-Baxer, Stephen W. Nachesty, Dr. Raymond E. Winicki (108), Anna Tychanski, UNWLA Branch 76, UNWLA Branch 131
\$230	Zorianna M. Klufas (98)
\$220	Maria A. Brown (124), Larissa Fox, Walter & Mary Kononenko, Martha Lewicky (113), Patricia Bodnar McGarrigle (113), Iouri Michtchenko (98), Nicholas I. & Germaine J. Milanytch Family Foundation Trust, John Pluta (13), Dr. Vera K. Swade (124)
\$110	Dionizia Brochinsky (108), Thomas & Tatiana Ferraro (98), Jurij & Mildred O. Jacus (98), Dr. George E. Jaskiw, Martin & Alice Jonas (108), Oksana Mulyk (ML), Helena O. Pawlenko (98), Natalie Pawlenko (98), Bohdanna Slyz (83), Christina Trojan-Masnyk, UNWLA Branch 83, UNWLA Branch 125
\$100	Myron B. Krawczuk (98), Nicholas & Valentina Mischenko (98), Jeffrey L. & Sofia Shields (131)

\$40 Elisabeth Barna (98)
\$25 Irene Krawczuk (98)
\$21 Renata Bihun (28)

Христос Родився! Славимо Його!

Від імені всіх членок Комітету Стипендій СУА передаю щирі бажання
Веселих і Щасливих Свят Різдва Христового!

*Анна Кравчук, Почесна голова СУА,
референтка стипендій СУА*

З НАГОДИ

З нагоди 20-го ювілею 124-го Відділу СУА в Ст. Петербург, Фл., бажаю членкиням цього Відділу та довголітній голові Олі Черкас всього найкращого за Вашу 20-літню працю для нашої організації, громади та України. Бажаю всього найкращого на будуче! З нагоди Вашого 20-ліття передаю **500.00 дол.** на Стипендійну Акцію СУА. Довголітня членкиня СУА Ірена Татіана Рішко.

У ПАМ'ЯТЬ / IN MEMORY OF

In loving memory of our mother **Olga Tychyj**, we are donating **\$1,000** to the UNWLA Scholarship Program through Branch 98. George & Victoria Mischenko, Middletown, N.J.

In memory of **Olga Tychyj**, mother of Victoria Mischenko, administrator of the UNWLA Scholarship office in Matawan, N.J., the following contributions were made to the UNWLA Scholarship Program through Branch 98 of Holmdel/Middletown, N.J.:

\$100 Myron B. Krawczuk, Nicholas & Valentina Mischenko
\$50 Nadia A. Jaworiv
\$40 Elisabeth Barna
\$25 Irene Krawczuk

We thank you for your generosity! Щиро дякуємо за Вашу благодійність!

*М. Оприся Яцусь, скарбник Комісії стипендій СУА,
Люба Більовщук, член Комісії стипендій СУА.*

UNWLA, INC. Scholarship / Children-Student Sponsorship Program
P.O. Box 24, Matawan, New Jersey 07747-0024 • Phone: 732-441-9530 • Email: nazustrich@verizon.net

ЯЛИНКА В ХАТІ

Навіяне спогадами дитинства

В хаті запахло живицею –
Тато ялинку приніс.
Пурхає радість синицею...
«Жданик» під стелею звис.
Уроки забуто... санчата...
Ялинка у всіх на умі...
У тата – четвірка дівчаток,
У мами ж – сльози одні.
Росла ж бо вона без ялинки,
Без сміху – без батьків.
Голоду злого дитинкою,
Колискою чорних снів.

Та мама сльозину втирає:
«Ану, де іграшки в нас?..»
Картонна коробка з сараю
Впливає на слові «щас!»
Ось тут огірочок надбитий,
Редиска з пап'є-маше.
Химерна висувка вита,
Неначе чись протеже –
Обмотана товсто газетою
Ще й перевеслом-шнурком,
Оспівана, певно, поетом...
Ламається колоском!
Хтось зойкає... Щастя на
страті...
Та в мами – мантра своя:

«Хлібець, дітки, був би у хаті,
Все інше не варте й рубля!»
Тато вносить цукерки зі сховку,
Віша бублички, мов ордени.
В нас ялинка і справді «ловка»,
Хоч у тата й блаженські штани.
Хоч на всіх нас – валянок пара,
Хоч у мами й хустка одна...
Свою мрію радянську
«безхмарну»
Ми п'ємо гуртом... І до дна!

Тетяна МакКой, шт. Теннессі.

ДЕНЬ СОЮЗЯНКИ В ОКРУЗІ СУА НЬО ЙОРК

Вже традицією стало щорічне святкування Округою СУА Нью Йорку «Дня союзьанки». На щорічному святкуванні підбиваємо підсумки роботи округи за рік, але цьогорічне святкування було тематичним і присвячене 90-річчю з дня народження української художниці Алли Олександрівни Горської. Свято «Алла Горська: квітка на вулкані» відкрила голова Округи СУА Нью Йорк Лідія Слиж, яка привітала всіх присутніх з подією та відзначила історичну роль українського жіноцтва у становленні держави та про те, якою є ця роль сьогодні, а також про участь жінок в суспільному і політичному житті, виклики і перспективи українського жіноцтва (*повний текст виступу див. далі*). На урочистості було присутніх 115 осіб, серед яких знані люди української діаспори. Зокрема, голова СУА Маріанна Заяць, члени Головної Управи СУА Валентина Табака й Ока Грицак, консул Генерального консульства України в Нью Йорку Ілона Лапа, представник УККА Андрій Добрянський, директор українського музею Марія Шуст, голова ОУА «Самопоміч» Відділу Нью Йорк Наталія Дума, відомий громадський діяч Микола Галів, незалежна журналістка Лідія Корсун, головний редактор «Нової газети» Валентин Лабунський з дружиною, стипендіяти програми ім. Фулбрайта з України: Маріанна Душар, Марія Шувалова з чоловіком Романом Шуваловим (допомагав з відеотехнікою) та Оксана Ременяка.

Автор сценарію свята — заступниця голови Нью Йоркської Округи СУА, редактор журналу «Наше життя» Леся Тополя. Ведучі вечора союзьанки Любов Марковецька та Марія Венгер і член 41-го Відділу ООЧ СУ Тарас Бандура надзвичайно талановито й емоційно донесли до кожного присутнього в залі життєвий шлях цієї дивовижної, харизматичної, інтелектуальної інтелігентки не в першому поколінні, самодостатньої особистості без комплексу меншовартости, без генів страху, посіяних голодомором та розстрілами. У непримиренному протистоянні з панівним режимом, А. Горська була віддана до кінця рідній землі та своєму народові, поширювала демократичні ідеали й була реальною моральною та ідеологічною загрозою радянській системі. На підтвердження цієї короткої характеристики нашої нескореної, вродливої та з мистецьким хистом і

вогненною вдачею, з невичерпною любов'ю до свого народу героїні Л. Тополя прочитала вірш Галини Гордасевич «Ходила по землі твердо...» Ведучі вміло переплітали сьогодення з тогочасним періодом життя в Україні. Такі подвиги не забуваються і в нашу історію карбуються золотими літерами. Супроводжувалась розповідь ведучих переглядом світлин з діапроектора.

На закінчення голова Округної управи Лідія Слиж подякувала організаторам і виконавцям програми за успішне проведення свята, а особливо нашим спонсорам — Федеральній Кредитовій Кооперативі «Самопоміч», Нью Йорк, та Українській Національній Кредитовій Спілці в Нью Йорку.

*Лідія Слиж
під час доповіді.*

*Ведучі свята Л. Марковецька, М. Венгер
і Т. Бандура.*

Загальний вид на залю.

На святі панувала надзвичайно добро-зичлива атмосфера. За сюжетом, у поєднанні з темою свята, виконувались українські пісні на вірші соратників А. Горської, зокрема, поезії Василя Симоненка, де, як і у творах художниці А. Горської, виражені культурницькі втілення шістдесятників, об'єднаних патріотичною ідеєю. Одну з таких поезій «Синові» зі збірки «Лебеді материнства» В. Симоненко присвятив сину; але вона — заповіт поета всьому українському народу: «Можна все на світі вибирати сину, вибрати не можна тільки Батьківщину». Цю пісню, покладену на музику А. Пашкевичем, виконало тріо Надія Семчук, Лариса Гулович та Надія Хоменко під акомпанемент Андрія Легкого, викладача та знаного українського композитора.

Звучали також пісні у виконанні молодого солістки Марії Яновської. Організаторами свята були членкині 21-го Відділу СУА (голова Леся Шебець). Чималих зусиль в організації свята доклали членкині 21-го Відділу Ярослава Герлов-

Художниця Н. Барвінок та власниця портрета І. Куровицька.

Співоче тріо: Н. Семчук, Л. Гулович, Н. Хоменко; акомпаніатор А. Легкий.

ська, Марія Венгер, Надія Семчук, Надія Хоменко, Юрій Семчук.

Свято доповнили декорацією зали в українському стилі: вишивані рушники, серветки, обруси, гарне освітлення, яскраво жовті соняхи та кетяги свіжої калини на кожному столі, яку так полюбляла А. Горська і яку принесла на свято Ляриса Зелік, союзянка 64-го Відділу СУА. Під час дійства можна було придбати мистецькі витвори та полотна Оксани Ізбянської, дизайнерські вироби зі студії Юрка та Зоряни Гуцуляк. А під час аукціону було продано портрет А. Горської, виконаний в режимі

Маріянна Заяць з членами Округи СУА Нью Йорк.

«онлайн» професійною художницею Наталією Омельченко (Барвінок). Власницею картини стала почесна голова СУА Ірина Куровицька.

Доповненням до свята була запашна кавка та «до кави», а також подарунок для кожного учасника свята. На завершення вечора всі присутні виконали гімн січових стрільців «Ой у лузі червона калина».

Надія Семчук, голова комітету з культурної діяльності Округи Нью Йорк.

НАШІ СОЮЗЯНКИ

*Виступ Лідії Слиж, голови Округу СУА Нью Йорк, на Дні Союзянки
10-го листопада 2019-го р.*

За останній рік наші відділи втратили довголітніх відданих Союзянок, що відійшли до вічності: Ярослава Рубель, почесна членкиня СУА, 64-й Відділ; Уляна Ганущак, довголітня референтка стипендій Округу Нью Йорк, 83-й Відділ. Прошу вшанувати світлу пам'ять цих Союзянок хвилиною мовчання.

Щиро вітаю всіх, хто долучився до нашого традиційного щорічного Дня Союзянки. А хто вона – *Союзянка*? На перший погляд, це звичайна жінка українського походження, або жінка, яка активно працює в українській американській громаді. Але це лише на перший погляд. Насправді, Союзянка – це Берегиня української спадщини на американській землі. Проживаючи на другому боці планети, серце і душа кожної Союзянки належать Україні. Тому так багато справ наша організація робить саме для України в ділянці освіти, культури, благодійності та ін. Ознайомитися з діяльністю Союзу Українок Америки ви можете з короткого бюлетеня та з журналів «Наше життя», що знайдете у своїх торбинках, отриманих на згадку про сьогоднішню зустріч.

Олена Кисілевська, одна з основоположниць СУ в Україні у 30-х роках минулого століття та перша голова СФУЖО (1948) так оцінила значення і роль жіночих організацій за межами України: «Жіночі організації на чужині мають величезні завдання й значення. У них гуртуються ті, що виховують нові покоління. Ці, що надають національний характер українській хаті. Ті, які плеканням рідної мови, рідного мистецтва, пісні, рідної традиції можуть зацепити любов до свого серед молодого покоління, а також симпатії та зацікавлення серед чужих». Які актуальні слова! Минуло понад 100 років, а цілі та завдання Союзянок залишаються ті самі.

Отже, кожна жінка, яка плекає у своєму серці все українське, повинна належати до СУА. Бути членкинею Союзу Українок Америки, бути Союзянкою – це найперше висока честь і великий обов'язок перед своєю громадою, перед родиною, перед Україною, нашою прагматією. Союзянки – це еліта українського жіноцтва Америки, якими пишається наша діаспора.

До Округу СУА Нью Йорк належать 7 відділів, кожен з яких має свої традиції, свою історію. Але всі відділи плідно працюють на

користь СУА, активно підтримують всі проекти й програми Головної управи СУА. Дозвольте представити Вам наших Союзянок, кожна з яких є красунею як зовнішньо, так і внутрішньо.

Союзянки *1-го почесного Відділу*, що за два роки відзначатиме свій 100-літній ювілей (голова – Лариса Магун-Гурин, дочка колишньої голови Лідії Магун, яка 20 років очолювала цей почесний відділ). Внучка Адя Магун, син д-р Ігор Магун (довголітній автор сторінки на медичні теми в журналі «Н.Ж.») і невістка Леся Магун – ціла династія Союзянок у 1-му відділі СУА!

Союзянки *21-го Відділу СУА ім. Ліни Костенко*, який є при церкві св. Духа в Брукліні. Наступного року відділ відзначатиме свій 90-літній ювілей (голова – Леся Шебець). Цього року відділ став лауреатом Міжнародного конкурсу «Шевченко єднає народи» за інсценізацію поеми «Тополя» (режисер Марія Венгер).

Союзянки *30-го Відділу СУА ім. Лідії Крушельницької* в Йонкерсі, що існує 32 роки (голова – Віра Березовська); 9-го листопада в цьому відділі відбулися традиційні Вечорниці з назвою «Запрошуємо на українське весілля», дохід від яких піде на благодійну ціль.

Союзянки *64-го Відділу СУА*, якому цього року виповнюється 65 років (голова - Ірена Григорович). Дві членкині відділу були головами СУА (Іванна Рожанковська і Марія Савчак); три членкині – редакторами «Нашого життя» (Уляна Старосольська, Ліда Слиж, Лариса Тополя).

Союзянки *83-го Відділу СУА*, який цього року відзначає 55-ліття своєї діяльності (голова – Люба Шатанська). До цього відділу належить почесна голова СУА Ірина Куровицька, колишня редакторка журналу «Наше життя» Ірена Чабан.

113-й відділ СУА, який існує 34 роки (голова – Дарія Мерле). До відділу належить багато мисткинь, які надають велику фінансову допомогу Українському музеєві у Нью Йорку.

125-й Відділ СУА – наймолодший, наступного року він відзначатиме 20-річчя діяльності, але якраз з цього відділу до нашої Округної управи входить найбільше членкинь (голова – Майя Войнаровська). Це не дивно, молодим належить майбутнє нашої організації.

СИЛА УКРАЇНСЬКОЇ ГРОМАДИ

Нещодавно, в один із мальовничих осінніх вечорів, в Українському Культурному Центрі міста Рочестер, що у штаті Нью Йорк, відбувся благодійний концерт на підтримку унікальної програми психологічної реабілітації українських військових в Гошівському Монастирі. Цей захід провели завдяки наполегливій роботі Рочестерської Волонтерської організації «ROC Maidan» і 120-го Відділу Союзу Українок Америки. Союзнянки не тільки активно долучилися до організації цього заходу, але також взяли участь у мистецькій програмі. Присутні були зачаровані прекрасним голосом і щирим виконанням пісень нашої союзнянки Юлії Павлюк-Крет. Юля виконала вже відомі українські пісні, а також кілька нових пісень, які з'явилися на українському пісенному полі нещодавно. Роль ведучої концерту взяла на себе союзнянка Зоряна Костів. Надзвичайно приємно було почути глибокий зміст Зоряниного тексту, в якому вона майстерно та витончено переплела українську поезію.

У програмі вечора відбувся перегляд відео матеріалів, надісланих з Гошівського Монастиря. Присутні мали змогу детальніше ознайомитися з важливим внеском, який роблять служителі Монастиря для психологічної реабілітації українських військових. Завдяки продуманій і зваженій підготовці концерту, організаторам вдалося донести до серця української громади важливу необхідність існування цієї програми для українського сучасного суспільства. Суспільства, яке переживає надзвичайний психологічний стрес в умовах війни, що розтягнулася на довгі роки та покалічила життя тисячам українців.

*Виконавиця пісень
Юлія Крет.*

*Голова 120-го Відділу
готується привітати переможців
розіграшу призів.*

Ведуча свята Зоряна Костів.

*Приз
виграла
Ірина Бурке.*

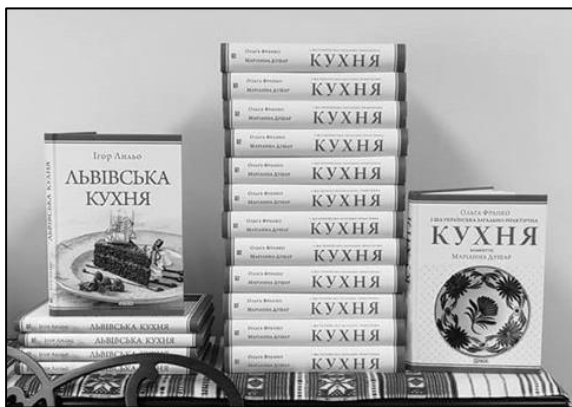
Надзвичайно приємно було спостерігати за теплою атмосферою, яка панувала в залі під час концерту. З цікавістю присутні сприймали інформацію, яку союзнянки підготували. Відчувалися справжня і міцна згуртованість і сила української громади нашого міста.

Тетяна Тимків, 120-й Відділ СУА, Рочестер, Нью Йорк.

ДЕНЬ «УКРАЇНСЬКОЇ КУХНІ» організував 64-й Відділ СУА для україномовного Мангеттена

Якщо хтось і досі вважає, що українська кухня — то лише борщ і вареники, то йому неодмінно слід було завітати на захід, організований 64-м Відділом СУА в Мангеттені. Ба навіть не на «захід», а на справжнє свято з історії, поширення та пропагування українських кулінарних традицій. Історії, до якої долучилися відомі українські жінки, що намагалися (і їм це вдалося!) вивести приготування їжі за межі втамування фізіологічного голоду, які вважали, що роботу господині на кухні треба перетворити в мистецтво. Серед таких жінок — О. Заклинська, О. Франко, О. Кисилевська, Д. Цвек, С. Стецишин, З. Терлецька та багато інших.

Але все по черзі. У неділю, 24-го листопада 2019-го р. у домівці СУА у Нью Йорку зібралися ті, хто зацікавився новою книгою Ольги Франко «1-ша Українська загально-практична Кухня» та зустріччю з Маріанною Душар, що цю книгу коментує, є авторкою кулінарного проєкту «Пані Стефа» та дописувачем журналу «Наше життя» у рубриці «Наше харчування». Книгу О. Франко перевидали з видання 1929-го р. і, як зауважується в передмові, вона «повертається до читача у своєму первозданному варіанті, не обкрадена і не перекручена, у всій автентичності її порад, рекомендацій і рецептів».

У короткій вступній промові Ірена Григорович, голова 64-го Відділу СУА, налаштувала присутніх (а їх було понад 70!) на вечір цікавий і корисний.

І всі це відчували відразу, коли до слова запросили Любов Волинець, союзанку 64-го Відділу, упродовж тривалого часу незмінну організаторку майстер-класів з різдвяної та

великодньої випічки при Українському музеєві у Нью Йорку.

Любов Волинець під час виступу.

І з перших слів п. Люби стало зрозуміло: буде йти мова не тільки про нову книжку, українські страви, але й про кулінарну українську лексику різних регіонів України. Мабуть, в іншому стилі не могло й бути. Бо коли читаємо одну книгу, то, на думку п. Люби, можемо захоплюватися і думками авторки Ольги Франко, і анотаціями (майже до кожного припису) Маріанни Душар, яка осучаснює ці приписи (в обставинах України, але не української діаспори). Це заохотило п. Любу звернути увагу що терміни, висловлювання, між якими 90 років, часто різняться і поєднують і галицький діалект, і говірку центральних українських земель. А бажання все «зукраїнізувати» може бути небезпечним і призведе до збіднення кулінарної лексики. То ж треба бути обережними і не відкидати синоніми: драгли, студенець і холодець, або деруни, картопляники, картопляні плячки. Авторка книги Ольга Франко — з родини священника, і була представницею нової генерації українських жінок, що хотіли «вийти за межі кухні». Вона навчалася, працювала на суспільній ниві, разом з іншими українками брала участь у повоєнній відбудові після 1-ї Світової війни. Прикладом патріотичної позиції українських жінок того часу буде гасло засновниці пластового куреня у 1925-му р. у Львові (до якого потім входила і п. Люба): «Ті, що греблі рвуть, на зстоялих водах українського суспільства». Проте, як жінка освічена, Ольга розуміла, скільки горя приносить в українську родину незнання та

відсутність культури харчування та дотримання принципів гігієни. Вона, за словами п. Люби, боролася з такою відсталістю: докладала зусиль для розвитку освіти (всупереч утискам польського уряду), пропагувала зміни в господарстві та кулінарії. Її чоловік, Петро Франко, один з організаторів «Пласту», січовий стрілець, відповідальний за формування авіаційного відділу УГА, був свідком того, як понад третина вояків гинули не від кулі ворога, але помирили від тифу. Відтак, питання гігієни, санітарних вимог, здорового харчування хвилювало його і його дружину Ольгу.

З доповіді Л. Волинець гості також дізналися, що у 1919 — 1921-х рр. Ольга і Петро Франко проживали у Відні, де жінка брала курси кулінарії у Вищій Школі Сільського Господарства. Це і дало Ользі підставу розпочати працю над упорядкуванням української книги кухарських приписів і зробити їх більш повними, практичними, доступними та застосовними. Чоловік Петро допомагав їй у цьому. Йому належить вступна стаття, що торкалася усіх аспектів здорового харчування, травлення, важливості вітамінів і т. ін.

Ми вже звикли до обчислення поживності (калорійності) того, що їмо. Але, як зауважила у виступі п. Люба, такі вказівки 100 років тому назад були новою, і їх у книзі пропонували. Також виглядає прогресивним і те, що авторка О. Франко подає короткі відомості з історії продуктів (звідки походять, якому імператорові, королеві приписують винахід тієї чи іншої страви, які кулінарні «захцянки» мали державні мужі та відомі особистості).

Самі приписи в книзі поділено на 29 підрозділів, серед яких «Закуси», «Юшки», «М'ясива», «Ярина», «Печиво», «Наливки», «Сирі», «Соки». Майже до кожного з цих приписів Маріанна Душар додає свої міркування у вигляді анотацій, а часом навіть і свій перепис. І робить це з гумором, «смачно і соковито». Також, як зауважила п. Люба, не слід ставитися ді цієї книги як до звичних для нас переписів з повним переліком складників і чіткими покроковими вказівками, як страву готують. Бо в тексті можемо прочитати «на кінець ножа», «борошна, скільки забере», «на око сметанки», «пригорща родзинок». Також книга містить багато німецьких, французьких, італійських, турецьких, мадярських переписів і чималу кількість екзотичних страв, про які розповіла доповідачка. Це і дивні «телячі надівані вуха», і «розсіл з черепах», «пави печені (з приписом, як їх скувати, вішати, начиняти та подавати). А

перепис «воловий хвіст» нав'яз п. Любі особистий спогад. За повір'ям, дівчина, яка з'їдає свинячий хвіст, буде мати гарне волосся. У важкі часи голодного життя такий хвіст дістався не п. Любі, але її сестрі. От і мала сестра, на відміну від Люби, гарне волосся! То чи варто знати повір'я?

Практичні поради франкової кухні віддзеркалюють тодішню дійсність. У минулому столітті господиня мала сама роздобути й підготувати всі складники для приготування страви. Саме тому, як вважає п. Люба, у книзі знайдемо поради, як зарізати курку, зняти шкіру з зайця, обскубити индика... Не те, що ми нині — все можемо купити. Також незвичними є поради, як зберігати деякі продукти. Наприклад, свіжій рибі треба вкласти в рот хліб, змочений в горілці, і помістити рибу у скроплений горілкою лід. А ще зможемо захоплюватися «тірольським завиванцем», «англійськими налисниками» і «краківською кашею» як чимось дуже особливим.

Наприкінці п. Люба розповіла про різницю між «паскою», «кулешем» і «бабою». І зауважила, що до Великодня українці печуть «паску» — великодній хліб з символічними прикрасами зверху. А ще поділилася історіями про переписи «баби», яких дуже багато і деякі з них донині викликають подив і захоплення. Чи можемо уявити, як панянки робили «бабу» без сучасної техніки? Скажімо, читаємо: «70 жовтків втерти набіло». І не сказано, як це іноді описується, що миску з жовтками треба дати служниці...

Коли п. Люба ще раз звернула увагу на надцікаві анотації М. Душар до страв, то побажала, щоб наступну куховарську книгу Маріанна видала з переписами козацької кулінарії XVIII ст., яку описує І. Котляревський в «Енеїді».

Святковий настрій і захопленість тим, що відбувається, голова 64-го Відділу СУА та ведуча заходу Ірена Григорович передала Софійці Зелік. І дуже закономірно, що мисткиня, етнограф і стипендіяка програми ім. Фулбрайта в 2014 — 2015-х рр. (тема «Folk art as inspiration and muse for early 20th century artists of Ukraine») п. Софійка сприйняла Маріанну Душар як «кулінарну мисткиню». Після короткого повідомлення про цікаву зустріч з М. Душар у Львові, на якій також були союзники 64-го Відділу СУА Ляриса і Марта Зеліки (див. «Наше життя», 10:32), та знайомство з кулінаркою, що стало початком їхнього приятелювання, п. Софійка розповіла про авторку коментарів до переписів у книзі «1-ша Українська загально-практична Кухня».

Софійка Зелик ознайомлює з деякими відомостями про М. Душар.

Зокрема про те, що Маріанна Душар (пані Стефа) народилася у Львові. Вищу освіту одержала у Львівському медичному університеті ім. Івана Франка (факультет біології). Хотіла продовжувати студіювати біологію, але доля повела її шляхом антропології та повернула на дослідження кулінарії. На цьому шляху було багато міських конкурсів (у якості учасника та члена журі), зокрема і конкурси наливков. Маріанна провела багато майстер-класів у різних локаціях Львова, Києва та Івано-Франківська. Вона є кулінарним консультантом в рестораціях «Гвара» і «Бачевських» у Львові та київському ресторані «Sho». Серед результатів її праці — редагування та фотографії до перевиданого видання книги Дарії Цвек «У будні та свята», серія репортажів про українських фермерів і рецептурна частина перевидання «Львівської кухні» історика Ігоря Лиля.

З 2008-го р. Маріанна веде веб-сторінку «Пані Стефа» і має понад 30,000 відвідувачів. Вона постійно дописує до журналу «Наше життя» і нині разом з Ігорем Лилем працює над книгою про львівську шляхетну кухню. Пані Софійка з радістю повідомила, що у 2019-му р. п. Стефа (Маріанна) отримала грант ім. Фулбрайта і на запрошення США приїхала до Америки досліджувати кулінарію (назва її фулбрайтської теми «Reclaiming Ukraine's gastronomic traditions: more than just borshch and varenyky») і з радістю запросила до слова саму пані Стефу.

Звичайно, всі очікували на виступ цієї пані і були готові до того, що він буде цікавим і захопливим. Але сталося навіть більше: доповідка зацікавила не тільки змістом того, що

розповідала, але й старанно підготовленими світлинами, що їх показувала упродовж виступу. Бо кожна з них — то змістовне, естетично оформлене яскраве підтвердження та доповнення її слів. А розповіла вона так багато цікавого й корисного, що вистачить на окремий допис, який очікуйте у наступному журналі.

Зліва: Ірена Григорович, Маріанна Душар, правнучка Івана Франка Маріанна Макаруха, Любов Волинець і Софійка Зелик.

Нині тільки скажемо, що присутнім сподобалося те, що вони почули, побачили та скуштували (свято завершувала смачна перекуска, приготовлена членкинями 64-го Відділу США та Маріанною Душар). Про це свідчать і відгуки «наживо», і ті, що надруковані в соціальних мережах. Як в одній з них, що *Maria Rud* помістила у Facebook: «І я там була... і частувалась роґаликами з вишнями та рожею... Презентація була дуже файна, затишна, ностальгічна та пізнавальна. Захотілось піти до тети і відібрати старий записник з переписами та все приготувати... а тато пригадав, що також їв свинячий хвостик».

Якщо хочете, щоб вам, шановні читачі, ще більше засмакувало до розуму, душі та тіла, очікуйте на наступний допис про виступ і презентацію Маріанни Душар (пані Стефи)!

Лариса Тополя, секретар 64-го Відділу США, НЙ.

Vyshyvanka: Taking Our Treasures ‘Out of the Closet’

by Natalia Pawlenko (UNWLA Branch 98)

Display of Vyshyvanky

Much has been written about the Ukrainian vyshyvanka: its history and symbolism, how it varies from region to region, its appearance on the runways of Paris and the now wildly popular Vyshyvanka Day that takes place the third Thursday of May around the world. But the readers of this magazine are probably familiar with all of that. What I want to share with you is how our UNWLA Branch 98 in central New Jersey brought the vyshyvanka to the non-Ukrainian public and how we went about organizing displays that ultimately travelled from location to location for nearly a year.

Libraries are important fixtures in our communities and our relationship with our regional libraries is something we continue to cultivate. With these good relationships, our suggestions for exhibits and lectures are readily accepted, and the exhibits frequently stay on display for up to two months. This exposure is really quite excellent, especially if the library is able to send out a press release, which often gets printed in the local media.

One of our key concerns in staging an exhibit of priceless vyshyvanky and embroidery is the availability of large locking glass cabinets for displays. With that key consideration in mind, we approached several of our favorite libraries and they were thrilled to host an exhibit of Ukrainian embroidery. At each location, we filled several cases with vyshyvanky ranging from blouses and shirts, to pillow case covers and rushnyky. The displays were organized so that the blouses, over-skirts, woven belts, and jewelry, were assembled on plastic female forms, or partial mannequins (we bought ours from www.storesupply.com) and hung on bars that were installed inside each large

display cabinet. The pillow case covers were displayed in separate cabinets. One branch member created a “vyshyvanka kaleidoscope” from the embroidery made by her mother and this was displayed like a piece of artwork. We also included a brief description of the significance of the exhibited articles on the wall above the main display, a map of

Ukraine in one of the display cases, as well as some books and other materials highlighting the contents. Information about the UNWLA and how we could be reached was also prominently featured.

In conjunction with the display, we successfully held several lectures on the history of Ukrainian embroidery, which attracted many non-Ukrainians who find this art form fascinating. We could have gotten more media attention especially if we had promoted the display around Vyshyvanka Day. Nonetheless, the displays were widely admired and left an impression on all who saw them. We even recruited several new members. We would be happy to provide any feedback or guidance for those interested in creating and showcasing similar exhibits. We can be reached at UNWLA98@gmail.com.

Branch 98 ‘Vyshyvanka Team’ Halya Lojko, Natalia Pawlenko, Nadia Jaworiv and Luba Kasian (Photos by Walter Kasian)

Br. 88 Donates Must-Read Books to Library

by Irena Gramiak

Donating the books to UECC library. Photo by Talia Biggs

On November 25, 2019, members of UNWLA Branch 88 in Philadelphia presented the Ukrainian Library at the Ukrainian Educational and Cultural Center (UECC) with a series of books written by Marsha Forchuk Skrypuch. The five books we donated were *Stolen Girl*, *Making Bombs for Hitler*, *The War Underground*, *Don't Tell the Enemy* and *Hope's War*. These books tell the story of Ukrainian children during WWII. They are written in English, on a preteen level, and they are riveting. I picked up the first book on a Saturday evening and was finished by Sunday afternoon. (Readers who don't have small children will probably finish even faster.)

Using beautiful descriptive writing, Skrypuch paints a graphic scene of the daily horrors many Ukrainian children endured. Each of the books sheds light on the atrocities the Soviets and Nazis carried out in Ukraine. Children who possessed Aryan features (such as blond hair and blue eyes) were taken by force from their families and sent to live with German families. Brainwashed and beaten down, they were expected to live as proper German children. Those who didn't possess the proper features were taken as slave laborers, often put to work in ammunition factories building bombs. They were beaten, starved and even worked to death. They were not viewed as human, but simply as labor machines. Those few who managed to escape lived life on the run, hunted through fields and woods.

The stories are captivating. All the books left me with many emotions: anger and disgust that Ukrainians were treated so badly, honor and respect for those who endured so much, and gratefulness that Ms. Skrypuch wrote these books and that Scholastic sells them at school book fairs and online right beside better known classic books about WWII, such as *The Diary of Anne Frank*. My nine-year-old son Marko has already finished reading *Stolen Girl*. It has been a great learning and bonding experience. He asks questions and tries to comprehend how people could ever treat others in such terrible ways. He said, "I feel really sad for the little girl. She's been through so many terrible things. I can't believe they did that to her."

Author's Postscript. When my parents were growing up, no one outside the Ukrainian community had even heard of Ukraine. Some thought that it was just a part of Russia. I encountered this same phenomenon when I was growing up. Currently, the word "Ukraine" has become a constant presence on all news outlets, but not in a positive way. There is no better time to share our history with others. And to that end, Br. 88 encourages all UNWLA members (and others in the diaspora community) not only to read these books, but to ask for them at your local public libraries. The more requests a library gets for a certain book, the more likely the library staff is to order it and put it on the shelf. Let's help spread the word and help make this happen.

Editor's note. See related article on page 15.

IN MEMORIAM

Martha Turczyn (1927–2019)

Martha Turczyn was born on August 19, 1927 in Lviv, Ukraine, and departed from us after a brief illness on April 27, 2019, at the age of 91, in Buena Park, California.

The daughter of Antin Kniazynsky and Mychailyna Modrytska, Martha grew up in Sambir, Ukraine, together with her twin sister, Oksana, and her other sister, Vira, who passed away at age 9. Her parents were prominent members of the community. In her late teens Martha was forced to leave Ukraine with her family because of the war. The family first emigrated to Vienna, where Martha completed pharmacology studies at the University of Vienna, eventually ending up in a displaced persons camp in Berchtesgaden, Germany. She immigrated to Philadelphia in 1951 to be with family members.

On August 21, 1954, Martha married

Alexander Turczyn. They had one son, Orest. Martha became a U.S. citizen on November 10, 1955. She worked for approximately 30 years as a biochemist in the research department of the Jefferson Medical Hospital in Philadelphia.

Martha loved the great outdoors, nature, hiking, and spending summer vacations at the seashore in Wildwood, New Jersey. She was involved with Philadelphia's Ukrainian Educational and Cultural Center and was a member of Plast. She also enjoyed writing, reading and socializing with family and friends. After her mother, her husband and her son passed away, Martha moved to Buena Park, California, in 2000 to be closer to her twin sister, Oksana Kozbur, and her family. She was a parishioner of the Ukrainian Catholic Church of the Nativity of the Blessed Virgin Mary in Los Angeles. Martha was an active member of Soyuz Ukrainok, both in Philadelphia and in Los Angeles.

A memorial service for Martha was held on October 12, 2019, at St. Michael the Archangel Ukrainian Catholic Church in Jenkintown, Pennsylvania.

Vichna pamyat!

(Submitted by UNWLA Branch 111,
Los Angeles, California)

Пресовий Фонд ❖ PRESS FUND

- \$100** Marie Duplak, Marta Pereyma, Maria Baczynsky, Maria Sawycka, Wolodymyra Slywotzkyj
- \$55** Marie Durbak
- \$50** Betsy Decyk, Mary Jarmoluk, Oksana Mostowycz, Annette Sawycky, Roma Kohutiak Gudziak, UNWLA Branch 45, Luba Walchuk, Oksana Stanko
- \$35** Lidia Zacharkiw
- \$30** Mary Poliszczuk
- \$25** Nadija Haftkowycz, Christine Kulchyckyj, Martha Kopacz, Daria Romankow, Stefania Semuschak, Stefania Brezden, Rozalia Holowka, Marta Harasowska, Irene Kostrubiak, Jennifer Babchuk
- \$20** Valentyna Gluch, Vera Obuszcak, Daria Samotulka
- \$15** Maryann Mysyshyn, Martha Cybyk
- \$10** Irene Plys, Christina Lysobey, Oksana Pakush, Larissa Prychodko, Zenovia Czornyj-Golia
- \$5** Audrey Fedak, Oresta Tkaczuk, Rostislav Milanytch

100 дол. У пам'ять моєї сестри, **Наді-Міри Іваночко Дуранті**, яка упокоїлася в Канаді в місяці травні. Оксана Мостович.

\$30 In memory of **Sophie Lonyszyn, Oksana Babiuk and Maria Demko.**

Irene Wirszczuk.

\$25 In memory of our member **Mary Rejnarowycz**, who passed away on November 18th, 2019. UNWLA Branch 56 in North Port FL

WAR VICTIMS' FUND

ДОПОМОГА ЖЕРТВАМ ВІЙНИ ГІДНОСТІ

\$12,000 Daniel Kashimir

\$150 Anna & John Poruchynsky

\$100 In memory of our dear cousin, **George Rohowsky**. May his memory be eternal!

James and Natalia Kitt.

In memory of **Theodora Storozynsky**:

\$150 Liz McKinley

\$100 The Honorable Charles T. & Mrs. Maloy

\$50 Roman Lewyckyj; Natalia Borys; Leway Chen.

\$50 Roxolana Saciuk

«Діти – се наш дорогий скарб, се наша надія, се – Молода Україна»

Олена Пчілка

Дорогі наші давні й нові друзі! Любі дівчатка й хлопчики, дбайливі татусі й матусі, ласкаві дідусі й бабусі! Радіємо зустрічі з вами в Новому 2020-му році. Дякуємо за теплу приязнь до дитячої сторінки. Щиро бажаємо, щоб усе добре та світле оселилося у ваших родинах. Будьте завжди здорові та веселі, живіть у затишку, статках і любові. Щастя вам, миру та злагоди!

Щедрівки для хлопчиків і дівчаток

※ Я маленька дівчинка,
Як в городі квіточка
Йду від хати до хати
З Різдвом Христовим вітати!
Щедрую, щедрую,
У вас цукерки чую.
А ви, дядьку, вставайте
Та мені одну дайте.※

※ Щедрик, щедрик, щедринець,
Ой, який я молодець!
Прийшов посипати зернят забув взяти.
Маю у кишені гороху пів жмені.
Сію, вію, посіваю у зимі на літо.
Допоможи, Боже, щоб все було гоже:
І жито, й пшениця, і всяка пашниця.
З Новим роком будьте й мене не забудьте!※

※
Щедрівочка щедрувала,
Під віконце підбігала.
Ой, господар, господарко,
Пустіть в хаточку Одарку!
Одарочка дуже файна,
Працьовита і охайна.
Дуже чемна, чисто ходить,
Ніщо в хаті не пошкодить.
Добрий вечір!※

※ Житом, житом із долоні,
По долівці, по ослоні,
Засіваю в вашій хаті –
Будьте дужі та багаті!
Щоб збулося все нівроку –
З новим щастям, з Новим роком!※

СНІГОВИК

Вірш Петра Перебийноса

У зав'ях снігових
Плечі заморозив
Посивілий сніговик, –
Плаче на морозі.
Він кожуха не припас
До зими цієї.
Ось погрівся би у нас
Біля батареї.
Але тато лиш почув –
Каже: “Так не буде.
Я до хати не пущу
Вашого заблуду”.
Загадка ця неважка.
Ви скажіть, малята,
Чом до хати мерзляка
Не пускає тато?

*Допоможи дітям
відшукати їхні рукавички.*

Намалювала Вікторія Дунасва

HOW TO SPICE UP YOUR LIFE

by Ihor Magun, MD, FACP

No, this article is not about what you probably imagined or assumed, but you never know where things can lead when you have good health and a memorable meal incorporating some of the world's healthiest spices. Modern medicine, in fact, is uncovering weapons against illness by utilizing the power of spices and herbs. While science has yet to show and define the exact benefits of these seasonings, one asset is that cooking with them lets you use fewer less healthy ingredients, such as salt, sugar and fats—thus making a positive impact on good health.

Since the word antioxidant will be frequently mentioned in this column, it may be good to begin with a simple explanation: antioxidants clean up waste products in cells before they can do harm to these cells. If the amount of these waste products in your body is high, you face the risk of illnesses, including heart disease, diabetes, cancer and other ailments.

Cinnamon, a favorite of many for its taste and aroma, has been shown to have antioxidant effects. In fact, just smelling cinnamon enhances positive cognitive processing. Even one teaspoon boosts satiety and indirectly allows you to cut back on sugar. Sprinkle it on yogurt, cereal, and sweet potatoes or use it as a dip for apple slices. In fact, just smelling cinnamon enhances positive cognitive processing.

Ginger is among the healthiest spices. Not only is it nutritious, it is high in gingerol—a substance loaded with anti-inflammatory and antioxidant properties. It can relieve nausea after surgery or chemotherapy, and also alleviates morning sickness during pregnancy. Some studies show improvement in chronic indigestion and relief from muscle pain after exercise. If taken at the beginning of a period, ginger decreases menstrual pain. Natural ginger causes few if any known side effects for most people. If taken in tablet form, the recommended maximum intake is four grams per day; pregnant women should not exceed one gram per day.

Rosemary, a Mediterranean herb, has many uses. This herb's benefits were appreciated many centuries ago. Ancient Greek scholars wore

rosemary garlands around their necks to improve their memory, alertness and mood. In modern times, rosemary is lauded for anti-inflammatory properties; it also helps with digestion and is a frequent ingredient in anti-aging skin creams. It reduces puffiness, increases firmness and improves skin tone. Adding rosemary extract to ground beef helped prevent the formation of heterocyclic amines—a cancer causing compound produced when meats are grilled. Individuals with high blood pressure should not take the tablet form, though culinary use is safe.

Sage is a part of the mint family. It has high antioxidant capacity. Some studies have shown improvement in memory and mood in young, healthy adults. It may also improve some symptoms of early Alzheimer's disease by preventing a key enzyme from destroying a brain chemical involved in memory. Sage can be eaten whole or ground and pairs well with pork and poultry. It also has a very pleasant aroma and is frequently used as a fragrance in the cosmetic/soap industry.

If you really want something "cool" to drink, the mint in your mojito cocktail will certainly hit the spot and target other benefits. Mint contains phytonutrients (antioxidant like properties), which reduce cell damage. It may also reduce the risk of potentially harmful bacteria found in affected food and within the gastrointestinal tract. Adding mint to salads, fish, meat or poultry can lower the amount of salt you would normally add to boost flavor.

Fresh basil is full of polyphenolic flavonoids, which translates to an antioxidant effect. It is also a great source of vitamin A, which promotes healthy eyesight. Moreover, the oil in the leaf has helpful anti-inflammatory effects, much like aspirin and ibuprofen.

More research still needs to be done to fully evaluate how impactful these "spices" are in protecting our health. For now, incorporating them into our daily fare is easy because they are readily available and inexpensive. And besides, wouldn't most people agree that it's always good to add spice to your life?

ГОЛОВНА УПРАВА СОЮЗУ УКРАЇНОК АМЕРИКИ

ПОЧЕСНІ ГОЛОВИ СУА
Анна Кравчук, Ірина Куровицька
Маріянна Заяць – голова СУА

ЕКЗЕКУТИВА

Ліда Яхницька
Христина Бойко
Надя Нинка
Ірина Бучковська

- 1-ша заступниця голови
- 2-га заступниця голови для справ організаційних
- 3-тя заступниця голови для справ зв'язків
- секретарка
- скарбник
- фінансова секретарка
- вільна членкиня
- вільна членкиня

Віра Кушнір
Валентина Табака
Наталія Павленко

ГОЛОВИ ОКРУЖНИХ УПРАВ

Ярослава Глінська – Дітройт
Лариса Заїка – Філадельфія
Лідія Слиж – Нью Йорк
Оксана Лодзюк Кривулич – Нью Джерзі
Оксана Шевчук – Огайо
Катерина Івасишин – Чікаго
Катерина Таньчин – Нова Англія
Аліса Сердюк – Центральний Нью Йорк
Оля Черкас – зв'язкова віддалених Відділів
Іванка Олесницька – зв'язкова вільних членкинь

РЕФЕРЕНТУРИ

Ока Грицак
Анна Кравчук
Софія Геврик
Оксана Лодзюк Кривулич
Наталія Павленко
Ольга Дроздович
Юля Зиммерман

- суспільної опіки
- стипендій
- у справах культури
- соціальних засобів комунікації
- мистецтва і музею
- архівар
- цифровий маркетинг

КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ

Рома Шуган
Рената Заяць
Ірина Легун
Ірена Рішко
Орися Зінич
Оксана Скипакевич Ксенос
Лариса Тополя
Тамара Стадниченко

- голова
- членкиня
- членкиня
- заступниця членкині
- заступниця членкині
- парламентарист
- україномовний редактор журналу “Наше Життя”
- англomовний редактор

THE NATIONAL BOARD OF THE UKRAINIAN NATIONAL WOMEN'S LEAGUE OF AMERICA, INC.

HONORARY PRESIDENTS
Anna Krawczuk, Iryna Kurowyckyj
Marianna Zajac – President

EXECUTIVE COMMITTEE

Lydia Jachnycky – 1st Vice President
Christine Boyko – 2nd VP – Membership
Nadia Nynka – 3rd VP – Public Relations
Iryna Buczkowski – Secretary
Vera N. Kushnir – Financial Secretary
Valentyna Tabaka – Officer at Large
Natalia Pawlenko – Officer at Large
Oksana Skypakewych Xenos – Parliamentarian

REGIONAL COUNCIL PRESIDENTS

Yaroslava Glinska – Detroit
Larysa Zaika – Philadelphia
Lidia Slysh – New York City
Oksana Lodziuk Krywulych – New Jersey
Oksana Shevchuk – Ohio
Katherine Iwasyszyn – Chicago
Kateryna Tanchyn – New England
Alisa Serdyuk – Central New York
Olya Czerkas – Liaison for Branches-at-Large
Ivanka Olesnycky – Liaison for Members-at-Large

STANDING COMMITTEES

Oka Hrycak – Social Welfare Chair
Anna Krawczuk – Scholarship Chair
Sophia Hewryk – Cultural Affairs Chair
Oksana Lodziuk Krywulych – Social Media Chair
Natalie Pawlenko – Arts and Museum Chair
Olya Drozdowycz – Archives Chair
Yulia Zimmerman – Digital Marketing

AUDITING COMMITTEE

Roma Shuhan – Chair
Renata Zajac – Member
Iryna Legoun – Member
Irene (Tetiana) Rishko – Alternate Member
Irena (Orysia) Zynycz – Alternate Member
Larysa Topolya – Ukrainian-language editor of *Our Life*
Tamara S. Cornelison – English-language editor

**СТИПЕНДІЙНА АКЦІЯ СУА
UNWLA, INC. SCHOLARSHIP /
CHILDREN-STUDENT SPONSORSHIP PROGRAM**
171 Main St., P.O. Box 24, Matawan, NJ 07747-0024
Phone / Fax: 732-441-9530
E-mail: nazustrich@verizon.net

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ / THE UKRAINIAN MUSEUM

222 East 6th Street, New York, NY 10003
(212) 228-0110 • Fax (212)228-1947
E-mail: info@ukrainianmuseum.org
Website: www.ukrainianmuseum.org

*Periodicals Postage Paid at New York, NY and at
Additional mailing offices (USPS 414-660).*

*River in Winter. Photographer Tania Szumskij Blanco
Ріка зимою. Фотограф: Таня Шумська Бланко*